Ազգ
Azg armenian daily
28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1999 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #13 (1758)

Վրաստանը ընդունվեց Եվրախորհուրդ

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովն այսօր միաձայն քվեարկեց հօգուտ Եվրոպայի խորհրդում Վրաստանի ընդունման եւ Եվրախորհրդի նախարարների կոմիտեին հանձնարարեց Վրաստանին ընդունել եվրոպական այդ կազմակերպության շարքերը, Ստրասբուրգից հաղորդում է Փրայմ Նյուզի հատուկ թղթակիցը։

«Մնացել են որոշ ձեւականություններ, եւ Վրաստանի պետական դրոշը կբարձրացվի Եվրախորհրդի կենտրոնակայանում», ասել է Ստրասբուրգում գտնվող Վրաստանի «Քաղաքացիների միություն» խորհրդարանական խմբակցության նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին։

Քննարկումների ընթացքում նշվել էր, որ Վրաստանում միայն երկու մարդ են արտահայտվել Եվրախորհրդին նրա անդամակցության դեմ՝ երկրի նախկին նախագահի կինը՝ Մանանա Արչվաձե Գամսախուրդիան եւ աբխազ ղեկավար Վլադիսլավ Արձինբան։ Ռուսաստանը հանել է իր դիտողությունները, որ նրա ներկայացուցիչներն առաջադրել էին նախնական փուլում։ Դրանից հետո Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նստաշրջանը որոշում է ընդունել բաց քվեարկություն անցկացնել Եվրախորհրդում Վրաստանի ընդունելության հարցի շուրջ։

ՎՃԻՌ

Սահմանադրական դատարանը չհամաձայնեց նախագահի հետ

Արմենտելին տրված 15-ամյա մենաշնորհը հակասահմանադրական է

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«Հեռահաղորդակցության մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածը չի համապատասխանում Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 5-րդ եւ 8-րդ հոդվածների պահանջներին», հավաստեց ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը երեկ 17:23-ին տեւական խորհրդակցությունից հետո, որը սպասվածից ձգվեց մինչեւ 17:00։ Վճռին ունկնդրողների դեմքին անկեղծ զարմանք էր։ Պատասխանող կողմը հանձին նախարարների եռորդության՝ փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախարար Արտակ Վարդանյան, արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյան եւ տնտեսական ու կառուցվածքային բարեփոխումների նախարար Վահրամ Ավանեսյան. նիստի սկզբում զվարթ կատակում էր, սակայն ՍԴ վճռից հետո ժպիտն անէացավ, իսկ նիստի վերջում Արտակ Վարդանյանն ու Վահրամ Ավանեսյանն ակնթարթորեն լքեցին Սահմանադրական դատարանի շենքը՝ խուսափելով լրագրողներին բովանդակային պարզաբանում ներկայացնելուց, եւ միայն արդարադատության նախարարը մինչեւ վերջ դիմագրավեց բոլոր հարցադրումներին՝ պատրաստակամություն դրսեւորելով հարգել ՍԴ վճիռը եւ միաժամանակ հիմնավորել իր դիրքորոշումը՝ մենաշնորհը սահմանադրական է։

«Ավելի լավ նվեր OTE-ին դժվա՞ր է պատկերացնել»

Այս խոսքերով ՍԴ նիստի նախօրեին Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը գնահատեց դատարանի այն որոշումը, որ հրապարակվեց երեկ։ Ռոբերտ Քոչարյանը համոզված է, որ Արմենտելի բաժնետոմսերի 90 տոկոսի սեփականատեր OTE ընկերության մենաշնորհի հակասահմանադրականության ճանաչումը լավագույն նվեր է, քանզի դրանից հետո հունական կողմը մեզանից կպահանջի ֆինանսական լրացուցիչ փոխհատուցումներ։ Նախագահը պնդեց, թե «Հեռահաղորդակցության մասին» օրենքի 24-րդ հոդվածի շնորհիվ է OTE-ն պարտավորվել ավելի բարձր ներդրումային ծրագրեր իրականացնել։ Ըստ Քոչարյանի, այս որոշումից հետո լուրջ անվստահություն կառաջանա Հայաստանի հանդեպ. «Այդ ժամանակ ոչ մի լուրջ ընկերություն Հայաստանում չի իրականացնի ներդրումային ծրագրեր», հայտարարել է նախագահը։

Ընդդիմությունն այս ելույթից հետո զայրացին արձանագրեց, թե փորձ է արվում ճնշում գործադրել ՍԴ-ի վրա, սակայն չորեքշաբթին վկայեց, որ հայաստանյան ՍԴ-ն՝ մինչ այս լինելով իշխանության դիրքորոշման հայելին, շեղվում է այդ գործառույթից։ Վճիռը կարդալուց հետո ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը ներս է հրավիրել 72 պատգամավորների ներկայացուցիչներ Էդվարդ Եգորյանին («Հայրենիք» խումբ), Վահագն Խաչատրյանին («Հանրապետություն» խմբակցություն) եւ նշել, որ իր ղեկավարած ատյանը կատարել է հնարավոր առավելագույնը։

Տես ♦ էջ 2

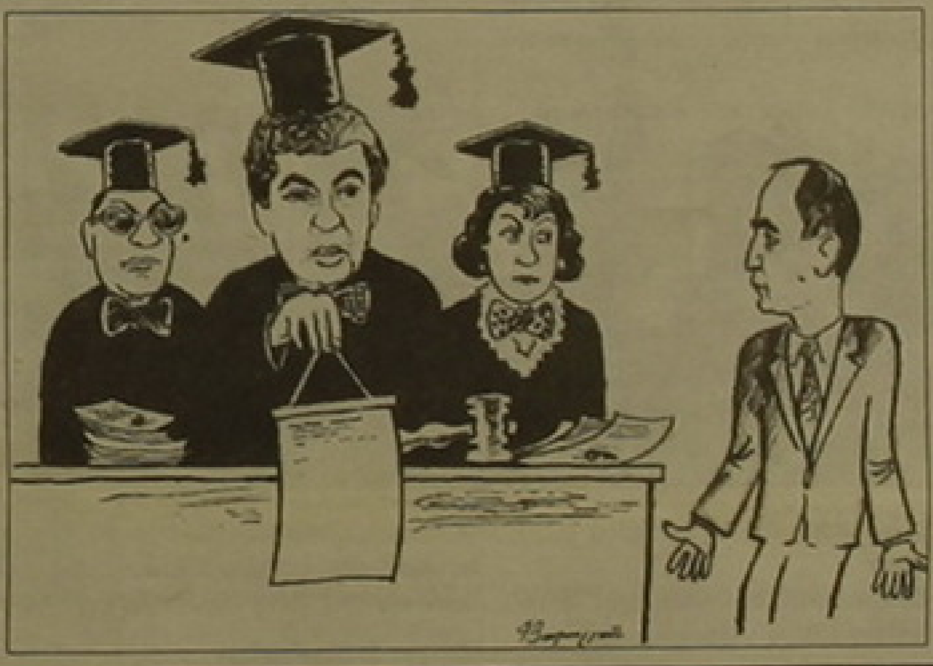

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Իրանի խորհրդարանը միաձայն վանկարկեց՝ «Մահ Ամերիկային»

ԹԵՀՐԱՆ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ-ԻՐԱՆԻ ՁԱՅՆ։ Իրանի խորհրդարանի նախագահ Նաթեղ Նուրին Իրանի Աբադան քաղաքի վրա հրթիռի նետումը համարեց բացահայտ ագրեսիա Իրանի դեմ։ Խորհրդարանի հունվարի 27-ի դռնբաց նիստում Նուրին դատապարտեց շրջանի դեմ եւ Իրաքի վրա ԱՄՆ-ի եւ Անգլիայի հաճախակի ոտնձգությունները ու ռազմական հարձակումները՝ զգուշացնելով այդ չարամետ քայլերի վտանգավոր հետեւանքներից։ Նա նշեց, որ տարածաշրջանում տեղակայվել են օտար ուժեր եւ ամենայն գազանությամբ ու հանդգնությամբ հարձակվում են ցանկացած երկրի դեմ, երբ կամենան՝ ռմբակոծելով զինվորական ու քաղաքացիական շրջաններ, արյան մեջ շաղախելով անմեղ մարդկանց։ Քննադատելով իսլամ աշխարհի լռությունը եւ այդ ոտնձգությունների դիմաց արաբական երկրների կրավորական վերաբերմունքը՝ Նուրին ասաց. «ՄԱԿ-ը եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության հավակնորդ երկրները ինչո՞ւ են լռում։ ԱՄՆ-ի ռազմական ծովային օկուպացիոն միջոցառումները եւ նավթի գինը նվազեցնելու դավադրությունը վկայում են, որ նրանք մտադիր են ամենուր ծավալել իրենց քաղաքական, տնտեսական ու ռազմական գերիշխանությունը»։ Նուրիի ելույթից հետո խորհրդարանը միաձայն վանկարկեց «Մա՛հ Ամերիկային» կարգախոսը։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նախագահը մեկնեց Դավոս

Շվեյցարական Դավոս քաղաքում կայանալիք համաշխարհային տնտեսական ֆորումին մասնակցելու նպատակով հունվարի 27-ին Շվեյցարական Համադաշնություն մեկնեց Հայաստանի Հանրապետության պաշտոնական պատվիրակությունը՝ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ։ Պատվիրակության կազմում են արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, Նախագահի տնտեսական հարցերով խորհրդական Վահրամ Ներսիսյանցը, պաշտոնատար այլ անձինք։

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Կոսովո. Վաղը ՆԱՏՕ-ն վերջնագիր է ներկայացնելու

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ներկայումս ՆԱՏՕ-ն զբաղվում է նոր նախաձեռնության նախապատրաստմամբ՝ Կոսովոյում հակամարտության կարգավորման նպատակով։ Ուրբաթ, հունվարի 29-ին, նախկին Հարավսլավիայի գծով շփման խմբի ներկայացուցիչները պատրաստվում են պահանջել, որպեսզի Բելգրադը եւ էթնիկ ալբանացիները խաղաղ բանակցություններ վարեն եվրոպական տարածքում մոտակա տասն օրերին։ Հակառակ դեպքում, ինչպես պնդում են դիվանագետները, ՆԱՏՕ-ն կսկսի ռազմական գործողություններ։

Սադդամ Հուսեյնը հակահարված տալու հրաման տվեց

ԲԱՂԴԱԴ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Իրաքի ընդդիմությունը պնդում է, որ Սադդամ Հուսեյնը հրաման է տվել Իրաքի դեմ նոր ագրեսիայի դեպքում հրթիռային հարվածներ հասցնել Նեղուցում գտնվող ամերիկյան նավերի եւ Քուվեյթում եղած ռազմական հենակայանների վրա։ Վկայակոչելով երկրի ներսում ունեցած իր աղբյուրները, ընդդիմությունը նշում է, որ Պաու թերակղզում եւ Բասրա քաղաքից հարավ տեղակայված են սովետական արտադրության հրթիռներ եւ հանրապետության գվարդիայի խափանարար ջրասուզորդների հատուկ ջոկատներ։

Վլադիմիր Ժիրինովսկի. «Այս տարի ես կվերցնեմ Ուրալը»

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Վլադիմիր Ժիրինովսկին մտադիր է իր թեկնածությունը դնել Սվերդլովսկի նահանգապետի ընտրություններում։ «Այս տարի ես կվերցնեմ Ուրալը», հայտարարել է նա Ստրասբուրգում ունեցած մամլո ասուլիսում։ Իր հետագա քաղաքական կարիերան լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարը պատկերացնում է հետեւյալ կերպ. 2000 թ. ինքը մասնակցելու է նախագահական ընտրություններին, չի հաղթելու, սակայն գրավելու է 3-րդ տեղը եւ ամեն գնով փորձելու է նախարարի պաշտոն ստանալ։

Կոլումբիայում արտասահմանյան փրկարարներ

ԲՈԳՈՏԱ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Աշխարհի բոլոր երկրները արձագանքեցին Կոլումբիայի խնդրանքին՝ օգնել իր տարածքում այս հարյուրամյակի ամենախոշոր երկրաշարժի հետեւանքների վերացմանը։

Հունվարի 25-ի ավերիչ երկրաշարժի հետեւանքով զոհվել է ավելի քան 1000 մարդ, սակայն դեռեւս պարզ չէ իրադրությունը երկրի հեռավոր շրջաններում։

Մասնագետների խմբեր են ուղարկվել օգնության ԱՄՆ-ից, Ռուսաստանից, Ֆրանսիայից եւ Ճապոնիայից որոնելու ողջ մնացածներին։ Փրկարարները պնդում են, որ ավերված շենքերի փլատակներում ողջ մարդկանց գտնելու հավանականությունը նվազում է, սակայն դեռեւս նրանք խնդրում են տուժած շրջաններ ուղարկել մթերք, հագուստ, դեղորայք եւ խմելու ջուր։

ԱՆՈՐՈՇ

Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման նոր մոտեցումներ

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԱՄՆ-ի Ռայսի համալսարանի Ջեյմս Բեյքերի վերլուծական կենտրոնի տնօրեն, դեսպան Էդվարդ Ջերեջյանի եւ ամերիկյան անվանի դիվանագետ Պիտեր Ռոզենբլատի Հայաստան կատարած այցի շրջանակներում հունվարի 26-ին կայացավ հանդիպում ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հետ։ Հանդիպումն անցավ փակ դռների ետեւում, որից հետո ԼՂՀ նախագահը պատասխանեց զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների հարցերին։ Ըստ նրա, հանդիպմանը քննարկվել են նոր մոտեցումներ (խոսքը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանն առնչվող մոտեցումների մասին է), սակայն, քանի որ հյուրերը չեն հանդիպել Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ, ապա արդյունքների մասին առայժմ վաղ է խոսել։ Ղուկասյանը հույս հայտնեց, որ այդ մոտեցումները լուրջ հեռանկարներ կունենան։

Նա նաեւ հայտնեց, որ Երեւան է ժամանել հատկապես այս հանդիպմանը ամերիկյան հյուրերի հրավերով, եւ հույս հայտնեց, որ հաջորդ հանդիպումը կկայանա Ստեփանակերտում. «Շատ բան կախված է նրանից, թե ինչպիսին կլինեն Ադրբեջանի նախագահի հետ ամերիկյան դիվանագետների բանակցությունների արդյունքները», հայտարարեց Ա. Ղուկասյանը։

ԼՂՀ նախագահը կարծիք հայտնեց, որ ամերիկյան դիվանագետների նախաձեռնությունն արժանի է ամենալուրջ ուշադրության, եւ որ ԱՄՆ-ը, որպես մեծ պետություն, կարող է կարեւոր դեր խաղալ հակամարտության կարգավորման գործում։

«Ամեն ինչ պետք է լուծվի բանակցությունների սեղանի շուրջ», հայտարարեց Ղուկասյանը, եւ միջնորդների խնդիրը հանգում է նրան, որպեսզի գտնվի օպտիմալ լուծում եւ մշակվեն բանակցային գործընթացի մեխանիզմներ»։ Նա նաեւ ընդգծեց, որ կա մեկ հարց՝ ԼՂՀ պետության կարգավիճակը, եւ եթե այն չլուծվի, ապա մյուս հարցերը եւս չեն լուծվի։

Ա. Ղուկասյանը նշեց, որ ներկայումս որոշակի առաջընթաց է նկատվում ԼՂՀ-ի հետ միջազգային կազմակերպությունների հարաբերություններում, որոնցից շատերը ներկայումս աշխատում են ԼՂՀ կառավարության հետ համագործակցելով եւ լուծում են մի ամբողջ շարք տնտեսական խնդիրներ։

Ա. Ղուկասյանը եւս մեկ անգամ ժխտեց այն ենթադրությունը, թե քրդական առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալանը գտնվում է Ղարաբաղի տարածքում։

digitised by A.R.A.R.@

ՎՃԻՌ

Սահմանադրական դատարանը չհամաձայնեց նախագահի հետ

Սկիզբը էջ 1

Իրավական հիմնավորումներ

Գագիկ Հարությունյանն իրենց համատեղ վճռում կատարեց երկու ուշագրավ դիտում. ա) տնտեսական գործունեության ազատությունը բացարձակ ազատություն չէ, այն կարող է սահմանափակվել, եւ ԱԺ-ն իրավասու է սահմանել բնական կամ պետական մենաշնորհի հանդիսացող ոլորտները՝ ընդունելով հակամենաշնորհային օրենսդրություն եւ բ) «Հեռահաղորդակցության մասին» օրենքի 24-րդ հոդվածով ԱԺ-ն փաստացի ընդունել է մի փաստաթուղթ, ուր անցումային դրույթների տեսքով օրենքի ուժ է տրվել գործադիր իշխանության սահմանած եւ կոնկրետ հասցեատեր ունեցող պայմաններին, ընդ որում՝ այն պարագայում, երբ այդ պայմանները պարունակում են ՀՀ Սահմանադրությանը չհամապատասխանող ձեւակերպումներ: Այսպիսով, ՍԴ-ն արձանագրում է, որ օրենսդիր մարմինը կարող է սահմանել պետական կամ բնական մենաշնորհի հանդիսացող, բացառիկ իրավունքներով կարգավորվող գործունեության տեսակները եւ ոչ թե կառավարության առաջարկով օրենքի ուժ տալ առանձին ընկերությունների համար բացառիկ պայմաններ ստեղծող լիցենզիային, այսինքն նրան, ինչ տեղի է ունեցել Արմենտելի պարագայում: ՍԴ-ն արձանագրում է, որ Արմենտելին տրված լիցենզիայով, ինչպես նաեւ «Հեռահաղորդակցության մասին» օրենքի 24-րդ հոդվածով ԱԺ-ն օրենքին հաղորդել է սահմանադրական դրույթին բնորոշ գծեր եւ կանխորոշել այս ոլորտը կարգավորող ներկա ու ապագա հակամենաշնորհային օրենքների բովանդակությունը:

Պարզաբանենք՝ 24-րդ հոդվածում ամրագրված է, թե անկախ Հայաստանում ընդունվելիք հակամենաշնորհային օրենսդրությունից Արմենտելին տրվող 15-ամյա բացառիկ մենաշնորհը պետք է չսահմանափակվի: ՍԴ-ն ընդգծեց, որ օրենսդիր եւ գործադիր մարմինները խախտել են ՀՀ Սահմանադրության այն հոդվածները, որտեղ հստակ նշված է, թե պետական մարմինները եւ պաշտոնական անձինք իրավասու են կատարել միայն այնպիսի գործողություններ, որոնք լիազորված են օրենսդրությամբ: Արմենտելի պարագայում կառավարությունը եւ ԱԺ-ն գերազանցել են իրենց իրավասությունները. «Օրենսդիր եւ գործադիր մարմիններն իրավասու չեն սահմանափակել քաղաքացիների իրավունքները զբաղվելու տնտեսական գործունեությամբ», շեշտվում է ՍԴ վճռում:

Միաժամանակ, սակայն, ՍԴ-ն անդրադարձավ «Ներդրումների մասին» ՀՀ օրենքին, ուր նշվում է, որ ներդրման պահից սկսած 5 տարվա ընթացքում, ներդնողի ցանկությամբ կիրառվում է ներդրումների իրականացման պահին գործող օրենսդրությունը: Այսինքն թեեւ «Հեռահաղորդակցության մասին» օրենքի 24-րդ հոդվածն իրավաբանական ուժը կորցնում է, սակայն ներդրման պահից 5 տարվա ընթացքում OTE-ն կարող է օգտվել մենաշնորհից: ՍԴ-ն չմոռացավ նաեւ ՀՀ կառավարության ստանձնած պարտավորությունները եւ այն, որ դրանց կատարումը հղի է «երկրի համար որոշակի հետեւանքներով»: Ուստի ՍԴ-ն առաջարկեց ԱԺ-ին եւ ՀՀ կառավարությանն իրենց լիազորությունների շրջանակում գտնել օրենսդրական եւ իրավակիրառական այնպիսի լուծումներ, որոնց մակարդակով կճշտվեն Հայաստանում գործող մենաշնորհային ոլորտները եւ Հայաստանի՝ մինչ այս պահը ստանձնած պարտավորությունները կհամապատասխանեցվեն միջազգային իրավունքի նորմերին. սույն վճիռը վերջնական է, վերանայման ենթակա չէ եւ ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից, իմա՝ այսօրվանից:

24-րդ հոդվածը կասեցված է

Ի պատասխան «Ազգի» հարցի՝ ՀՀ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը համաձայնեց, որ 24-րդ հոդվածը, այսինքն OTE-ին տրված 15-ամյա մենաշնորհն այլեւս չի գործում. «Այո, կարելի է այնպես մեկնաբանել, որ հոդվածը կասեցված է, եւ պետք է ճշտել գործընթացները, այսինքն բացառիկ իրավունքները պետք է հաստատվեն միայն ԱԺ-ի կողմից, եւ ԱԺ-ն միայն կարող է լիազորել կառավարությանն այդ ոլորտը կարգավորող որոշումներ ընդունելու»: Դավիթ Հարությունյանը վկայեց նաեւ, որ ՍԴ-ն ընդունել է իր պաշտպանած դրույթի իրավացիությունը. «Հնարավոր է սահմանել բացառիկ իրավունքներ, եւ բացառիկ իրավունքները չեն հակասում Սահմանադրության 8-րդ հոդվածին: Լիովին ակնհայտ է, որ բացառիկ իրավունքները եւ բնական մենաշնորհն ու տնտեսական ազատ մրցակցությունն իրար հակասող գաղափարներ չեն», ի մի բերեց Դավիթ Հարությունյանը:

Նա ավելացրեց նաեւ, որ ՍԴ որոշումը միայն մասամբ էր անակնկալ իր համար: Արտակ Վարդանյանը ներկայացրեց առաջին հայացքը, ըստ որի. «Այս վճիռն այս կամ այն կերպ չի անդրադառնա գործարքի վրա, պետք է պահպանել հավասարակշռությունը եւ չսահմանափակել ներդնողի իրավունքները»: Իսկ Էդվարդ Եգորյանը ԱԺ 72 պատգամավորների անունից հավաստեց, որ ԱԺ-ն շարունակելու է իրավիճակը ճշտելու փորձերը, բացի այդ եթե ոչ խորհրդարանի, ապա իր խմբի անունից դատախազություն հայտարարություն է ուղարկելու, որպեսզի քրեական գործ հարուցվի TWT ընկերության հանդեպ, ընկերություն, որը միայն 77 մլն դոլարի գերշահույթներ է ստացել Արմենտելի գործարքից՝ առանց օրենքով սահմանված ներդրումները կատարելու:

Որպես եզրափակում կամ զարգացումների սկիզբ՝ նշենք, որ OTE ընկերության գլխավոր ֆինանսական տնօրեն Ջորջ Կարամլիսը Երեւանում տեղի ունեցած իր վերջին ասուլիսում՝ ի պատասխան այն հարցի, թե ինչպիսի՞ն կլինի իրենց վերաբերմունքը ՀՀ ՍԴ եւ ԱԺ այն որոշումներին, որոնք կսահմանափակեն իրենց մենաշնորհը, ասաց. «Մենք վճարեցինք 142 մլն դոլար եւ կներդնենք եւս 70 մլն, որովհետեւ կան խաղի կանոններ, եթե դրանք փոխվեն, կփոխվի նաեւ խաղը»:

ՌԵՊԼԻԿ

Անխնելի են Վանո Սիրադեղյանի մտքերը

ՀՀՇ նախագահին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ ՀՀ գլխավոր դատախազի միջնորդությանն ի պատասխան Վանո Սիրադեղյանի ելույթն էականորեն տարբերվում էր ներկա իշխանություններին առնչվող նրա նախորդ ելույթներից: Դրանք սովորաբար հեռու էին կտրական եզրահանգումներից, ընդհակառակը՝ «ըմբռնողականության եւ ներողամտության» յուրատեսակ խառնուրդ էին: Սիրադեղյանն, ի տարբերություն արմատական ընդդիմության մյուս գործիչների, խուսափում էր խիստ գնահատականներից՝ բավարարվելով քաղաքական սուր հանգուցալուծումների եւ արցախյան խնդրի կարգավորման ծիրում «ակնկալվող» կատակլիզմների կանխագուշակումներով:

Հիշյալ ելույթն այդ առումով նորություն էր, հանգամանորեն մշակված, բախտորոշ մտքերից զերծ, լայնածավալ «մեղադրական եզրակացություններով» հագեցած (կարելի էր ենթադրել, թե դերերը փոխվել են, եւ ԱԺ օրակարգում Ռոբերտ Քոչարյանին պատասխանատվության ենթարկելու խնդիրն է քննարկվում): Պրն Սիրադեղյանին յուրահատուկ անհետեւողականությունն այս անգամ էլ, այնուամենայնիվ, արջի ծառայություն մատուցեց նրան: Մի կողմ թողնելով ՀՀ նախագահին ուղղված քաղաքական ծանրագույն մեղադրանքների եւ անձնական կոպիտ վիրավորանքների դրվագները, անդրադառնամ ՀՀՇ նախագահի հին ու նոր հայտարարություններում առկա մի խոշոր հակասության, որը կարծես վրիպել է «իրադարձությունը» լուսաբանող գործընկերներիս ուշադրությունից:

Շատերի հիշողության մեջ դեռեւս թարմ է Վանո Սիրադեղյանի նախամառնօրյա հայտնի հեռուստաելույթը, որտեղ ՀՀՇ նախագահը փորձում էր համոզել հանրությանը, թե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը հանգամանորեն ծրագրված գործողություն էր: Ծրագրված ոչ թե «հայտնի ուժերի», այլ իր՝ Տեր-Պետրոսյանի կողմից. վերջինս հոգնել էր եւ քաղաքական ասպարեզից արժանապատվորեն՝ հողեր նվաճած նախագահի իմիջով հեռանալու նպատակով իշխանության բերեց Ռոբերտ Քոչարյանին:

Հիմա Վանո Սիրադեղյանը նոփ-նոր վարկած է ոգեկոչում՝ հաստատելով Տեր-Պետրոսյանի «հրաժեշտի» խոսքում հայտնի ուժերին ներկայացված մեղադրանքը, նախկին նախագահի հրաժարականում հեղաշրջման ուրվական փնտրելու հնարավորություն ընձեռեց: Նոր վարկածի համաձայն, «հայտնի ուժերը» Տեր-Պետրոսյանին պաշտոնից են դեն տվել շանտաժի եւ ահաբեկչության միջոցով՝ հրաժարականի դիմաց «խոստանալով» խնայել Հայաստանից դուրս (հարեւան երկրի թե թշնամի հայկական պետության տարածքում) ծառայող «մեր տղաներին» (Սիրադեղյանի արտահայտությամբ՝ պատանդներին):

Ուրեմն, ՀՀՇ նախագահի ո՞ր խոսքին հավատալ. հեռուստաելույթի՞ն, խորհրդարանի ամբիոնից արած հայտարարություններին, թե՞... պարզապես լուրջ չվերաբերվել նրան:

Լ. Պ.

ՀՅԴ-ն պահանջում է լուծարել Ազգային ժողովը

Գտնելով, որ «Հայ ժողովրդի մեծամասնության արմատական շահերի դեմ ուղղված նախորդ իշխանությունների քաղաքականությունը» ներկայումս շարունակվում է 1995 թ. կեղծիքներով ընտրված խորհրդարանի կողմից, որը, ինչպես ցույց տվեց վերջին քվեարկությունը, հովանավորում է նախորդ վարչակարգի ժամանակ հանցագործություններ կատարած անձանց, ՀՅ Դաշնակցության Հայաստանի Գերագույն մարմինը երեկ տարածած իր հայտարարության մեջ անհրաժեշտ է համարում Ազգային ժողովի լուծարումը, միաժամանակ կոչ է անում «սատարել օրինականության վերականգնմանն ուղղված քայլերին»: Ինչ վերաբերում է ՀՀ նախագահին, ՀՅԴ հայտարարությունը նրանից «ակնկալում է քաղաքական վճռականությամբ օգտվել իրեն վերապահված լիազորություններից եւ գործուն քայլեր ձեռնարկել իր նախընտրական խոստումներն իրագործելու՝ ուղղությամբ»:

«TVR» հանդեսը կփորձի համախմբել էլեկտրոնային ԶԼՄ-ներին

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Թեքեյան մշակութային կենտրոնում տեղի ունեցավ «TVR» հանդեսի անդրանիկ համարի լույսընծայման առթիվ գինեձոն: Հանդեսը հրատարակվում է «ՀՀ հեռուստատեսության եւ ռադիոյի զարգացման հիմնադրամի» կողմից 2 հազար օրինակ տպաքանակով, տարեկան 12 համար պարբերականությամբ:

– Այսօր ծնվում է նոր հանդես, որը դառնալու է մեկ ընդհանրական ամբիոն եւ ձեւավորելու է հասարակական այն գիտակցությունը, որում ամրակայված լինի ժողովրդի մասնակցությունը հեռուստառադիոյի բնագավառի խնդիրներին, հայտարարեց հիմնադրամի նախագահ Ալեքսանդր Իսկանդարյանը:

Գինեձոնի արարողությունը բացելու պատիվը տրվեց հեռուստատեսության բազմամյա ղեկավար Ստեփան Պողոսյանին, որը «նորածնին» ցանկացավ բարի երթ եւ երկար, պարկեշտ ու գեղեցիկ կյանք: Բարեմաղթանքի խոսքեր հնչեցին նաեւ պետական այրերի եւ լրատվության միջոցների ղեկավարների կողմից:

Եթե ամսագիրը որեւէ առավելություն չունենա էլ, առաջին առավելությունն արդեն կատարել է՝ հավաքել բոլորիս այստեղ, հիշեցնելով, որ անում ենք մեկ գործ, իր ելույթում նշեց «Ար» հեռուստաընկերության տնօրեն Մերուժան Տեր-Գուլանյանը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ՁՈՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումները «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

Տոն Սուրբ Սարգիս զորավարի

Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցին ամեն տարի հիշատակում է Սուրբ Սարգիս զորավարի, նրա որդի Մարտիրոսի եւ տասնչորս զինվորների տոնը: Այս տարի այն կնշվի հունվարի 30-ին:

Քրիստոսի խաչ նահատակ ու անհաղթ վկա Սուրբ Սարգիսն ապրում էր Հայաստանին սահմանամերձ Կապադովկիայի Կեսարիայում, ուր Կոստանդիանոս Մեծ կայսեր հրամանով նշանակված էր ստրատելատ (սպարապետ): Սարգիս զորավարն իր ողջ կյանքն ապրեց որպես նվիրյալ եւ ճշմարիտ քրիստոնյա: Նա անձնուրաց հիմնում էր եկեղեցիներ եւ սրբոց վկայարաններ:

Կոստանդիանոսին հաջորդած Հուլիանոս Ուրացող կայսրը սկսում է հալածանքները քրիստոնյաների դեմ: Քրիստոնյա Սարգիս զորավարը կայսեր դեմ չպատերազմելու համար թողնում է Կապադովկիան եւ գալիս Հայաստան: Այստեղ նա զորավարին վայել ընդունելության է արժանանում հայոց Տիրան արքայի կողմից: Հունաց կայսրը իմանալով Սարգսի Հայաստանում գտնվելու մասին՝ հայոց Տիրան թագավորից պահանջում է վերադարձնել նրան: Երկու պետությունների միջեւ պատերազմի առիթ չհանդիսանալու համար զորավարը թողնում է Հայաստանը եւ գնում Պարսկաստան՝ ծառայության անցնելով Շապուհ արքայի արքունիքում: Լինելով հմուտ զորավար եւ Քրիստոսի Ավետարանի մեծ քարոզիչ՝ իր զինվորներին զինում էր Աստծո խոսքով եւ հաղթանակ տանում բոլոր պատերազմներում: Սարգիս զորավարը զինվորական ծառայությունից բացի, ողորմություն էր բաշխում աղքատներին, օգնության էր հասնում նեղության մեջ հայտնվածներին: Անձնուրաց տարածվել էր քրիստոնյա քաջ զորավարի բարի համբավը: Շապուհ արքան լսելով զորավարի մասին, իր մոտ է կանչում նրան եւ կեղծ մեծարելուց հետո, հրամայում է զոհ մատուցել աստվածներին: Վերջինս մերժում է արքայի հրամանը՝ ասելով, որ մեծ ամոթ է արարածներին արարիչ կոչել եւ կուռքերին աստվածներ անվանել, քանզի մեկ է Աստված, որ արարիչն է երկնքի եւ բոլոր արարածների: Շապուհը տեսնելով, որ Սարգիս զորավարն անդրդվելի է իր հավատքի մեջ, հրամայում է գլխատել:

Քրիստոնյաները վերցնելով սրբի մարմինը՝ տանում են Համիան կոչված քաղաքը: Իսկ 5-րդ դարում Մեծ վարդապետ Մեսրոպ Մաշտոցը Սուրբ Սարգիս զորավարի մարմինը տեղափոխում է Հայաստան եւ ամփոփում Կարբի գյուղում (Աշտարակի շրջան)՝ հիմնելով այնտեղ եկեղեցի: Ի հիշատակ Քրիստոսի խաչ նահատակի, Հայաստանում կառուցվել եւ կառուցում են եկեղեցիներ Սուրբ Սարգսի անունով:

Հայոց մեջ Սուրբ Սարգիս զորավարը համարվում է հովանավորը սիրո եւ բարի իղձերի իրականացման: Ժողովրդական գեղեցիկ ավանդություններ են պատմվում Սուրբ Սարգիս զորավարի անվան հետ կապված: Հայաստանի տարբեր գավառներ եւ շրջաններ մեծ շուքով են հիշատակում սրբի տոնը: Այդ օրը կանայք փոխինդ են պատրաստում եւ բաժանում տան անդամներին: Սրբի տոնի նախորդ ուրբաթ գիշեր երիտասարդները աղի բլիթ են ուտում քնելուց առաջ՝ հավատալով, որ երազում պիտի տեսնեն իրենց խաչ ասպետին կամ գեղանի օրիորդին: Օրիորդներն ու ջահել հարսները նույն օրը երեկոյան սկուտեղի մեջ ալյուր են լցնում եւ դնում իրենց տան դռան առաջ կամ տանիքում, որպեսզի արագահաս եւ երազների կատարածու Սուրբ Սարգիս զորավարը գիշերն այցելի եւ իր ձիու սմբակի հետքը թողնի ալյուրի մեջ: Առավոտյան ալյուրի մեջ տեսնելով ձիու պայտի հետքը, անսահման ուրախություն է տիրում այդ օջախում, որովհետեւ օրհնություն է մտնելու հարկից ներս եւ կատարվելու է տանն ապրող երիտասարդների երազանքը: Այնուհետեւ բոլորը մեծ ջերմեռանդությամբ գնում են եկեղեցի մասնակցելու սուրբ պատարագին եւ խնդրելով Սուրբ Սարգսի բարեխոսությունը՝ աղոթք են բարձրացնում առ Աստված իրենց բարի ցանկությունների եւ երազների կատարման համար:

ՌՈԲԵՐՏ
ՍԱՐԿԱՎԱԳ ՕՀԱՆՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Թուֆենկյանները ծրագիր ունեն Հայաստանում զարգացնելու հյուրանոցային ցանցը

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունեց ամերիկահայ բարերար եւ գործարար Սամի Թուֆենկյանին: Անցած տարվա հոկտեմբերին Գյումրիում շահագործման հանձնվեց Թուֆենկյանների միջոցներով կառուցված դպրոցը, որտեղ այսօր սովորում է շուրջ 820 աշակերտ:

Այս անգամ եւս տիկին Թուֆենկյանը Հայաստան է ժամանել մի շարք գործնական ծրագրերով: Կարեւորելով սփյուռքահայերի ակտիվ շփումները հայրենիքի հետ, նա նշեց, որ իրենք ցանկություն ունեն ավելի գործնական մասնակցություն ունենալ Հայաստանի տնտեսական զարգացմանը, մասնավորապես, նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը: Սամի Թուֆենկյանը հայտնեց, որ մտադիր են լրջորեն զբաղվել հյուրանոցային բիզնեսով: Հայաստանում ուխտագնացության տուրիզմը զարգացնելու նպատակով ծրագրում են տարբեր մարզերում կառուցել փոքր հյուրանոցներ:

Ռոբերտ Քոչարյանի խոսքերով, Սփյուռքն այսօր դարձել է Հայաստանի հիմնական աջակիցն ու գործընկերը: Արձագանքելով մեր կոչերին սփյուռքահայերը գործնական ծրագրերով գալիս են Հայաստան՝ ոչ միայն օգնելու կառավարությանը, այլեւ գործընկեր դառնալու:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Դեսպան Գ. Ղարիբջանյանն այցելեց ՀՌԱԿ գրասենյակ

Իրանում Հայաստանի նորանշանակ դեսպան Գեղամ Ղարիբջանյանը Թեհրանում իր պաշտոնատեղի մեկնելուց առաջ ձեռնարկել է մի շարք կազմակերպությունների հրաժեշտի քաղաքավարական այցելություններ, որոնց շարքում երեկ այցելեց Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության գրասենյակ, ՀՀ արտգործնախարարության աշխատակիցներ Գրիգոր Առաքելյանի եւ Մանուկյանի ուղեկցությամբ: Գրասենյակում հյուրերին ընդունեցին ՀՌԱԿ վարչության ներկայացուցիչները՝ փոխատենապետ Համլետ Ղալլաքյանի գլխավորությամբ: Շուրջ 1 ժամ տեւած զրույցի ընթացքում շոշափվեցին Հայաստան-Իրան քաղաքական ու տնտեսական հարաբերությունների, իրանահայության եւ առհասարակ սփյուռքահայության հետ կապված հարցեր:

Երիտասարդների օրհնության օր

Սիրո եւ նվիրական իղձերի հովանավոր, խաչ նահատակ Սուրբ Սարգսի տոնը Արարատյան հայրապետական թեմում նշվում է որպես երիտասարդների օրհնության օր: Թեմի Առաջնորդանիստ Սուրբ Սարգիս, Արգավանդի Սուրբ Սարգիս եւ Երեւանի մնացյալ բոլոր եկեղեցիներում, ինչպես նաեւ Նորքում կառուցվող Սուրբ Սարգիս եկեղեցու տարածքում կկատարվի երիտասարդների օրհնության հանդիսավոր արարողություն:

Առաջնորդանիստ եւ Արգավանդի Սուրբ Սարգիս եկեղեցիներում կմատուցվի սրբազան պատարագ: Սկիզբը ժամը 10:30-ին:

Հրավիրում ենք բոլոր երիտասարդներին հունվարի 30-ին ներկա գտնվելու Սուրբ Սարգսի հիշատակը ոգեկոչող պատարագին եւ նրա բարեխոսությամբ կանգնելու երկնառաք օրհնության ներքո:

Երիտասարդների օրհնության կարգը բոլոր եկեղեցիներում կկատարվի 10:30-ին եւ 12:30-ին:

ՄԱՄԼՈ ԴԻՎԱՆ
ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԵՄԻ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Հունվարի 1-ից չհարկվող եկամուտը՝ 17 հազար դրամ

Ոգելից խմիչքներ արտադրողների շրջանակը կնեղանա

Արդեն 1 տարուց ավելի է, ինչ եկամտահարկի գանձումը Հայաստանում իրականացվում է նոր համակարգով, եւ շատերս միայն տարվա վերջում ենք նկատել հին եւ նոր համակարգերի էական տարբերությունները, երբ ամանորյա ծախսերի համար սպասվող աշխատավարձն ակնկալվածից զգալիորեն քիչ էր:

Լրագրողների զարմացական հարցերին պատասխանելու համար «Ֆեմիդա» հասարակական կազմակերպությունը հրավիրել էր ասուլիս՝ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության պետբյուջեի եկամուտների քաղաքականության գծով բաժնի պետ Գագիկ Արզումանյանի հետ, որը մինչեւ ասուլիսն արդեն հասցրել էր դառնալ նույն նախարարության փոխնախարար:

Եկամտահարկի մասին նոր օրենքով (ընդունված 97 թ. դեկտեմբերի 27-ին, ԱԺ-ի կողմից) 98 թ. եկամտահարկը գանձվել է նոր աճողական հաշվարկման տարեկան համակարգով, համաձայն որի, չհարկվող եկամուտը սահմանված էր 8000 դրամ: Ապա, ըստ գոյություն ունեցող սանդղակի, մինչեւ 120 հազար դրամ եկամտից գանձվել է 15 տոկոս, 120001-ից մինչեւ 320 հազարից՝ 25 տոկոս, 320001-ից սկսած՝ 30 տոկոսի եկամտահարկ:

Այսօր գործող համակարգի նպատակահարմարությունը քննարկելը մի քիչ ուշ, բայց ուշացած չէ, մանավանդ որ օրենքում պարբերաբար կատարվում են փոփոխություններ՝ «հարկային բեռի թեթեւացում», ինչպես այդ երեւույթն անվանեց Գ. Արզումանյանը: Իբրեւ դրա ապացույց՝ նա հայտնեց, որ 99 թ. հունվարի 1-ից չհարկվող եկամուտը դարձել է 17 հազար, իսկ 2000 թ. հունվարի 1-ից նախատեսված է դարձնել 28 հազար դրամ:

Ըստ Գ. Արզումանյանի, այս «բարեփոխումներից» բյուջեն զգալիորեն տուժել է. չհարկվող եկամտի նախնական 2000 դրամից 8000-ին անցնելիս բյուջեն կորցրել է շուրջ 6 մլրդ դրամ, իսկ 17 հազարի դեպքում կորուստը կկազմի ոչ պակաս, քան 4,5 մլրդ:

Պետբյուջեի այս «անճշտությունն» է, որ ծնում է հարկատուների, տվյալ դեպքում՝ լրագրողների կասկածն ու դժգոհությունը: «Ես զգում եմ, որ ինձ խաբում եք, բայց ուզում եմ իմանալ՝ որտեղ եք խաբում», անվստահություն հայտնեց լրագրողներից մեկը:

Ոչ մի խաբեություն չկա, վստահեցրեց փոխնախարարը, նման սղաճ ունեցող երկրում հաշվարկման տարեկան այս համակարգն ավելի արդարացված է, քան ամսականը: Դա նույնիսկ ձեռնտու է հարկատուներին հետեւյալ տրամաբանությամբ. տարվա առաջին ամիսներին պետությունն անտոկոս վարկ է տալիս հարկատուին՝ քիչ հարկ գանձելով նրանից, այնուհետեւ տարվա վերջում անտոկոս ետ է վերցնում վարկը՝ սղաճի վնասները կրելով իր ուսերին:

Երբ հաշվի չառնենք ներկայումս հաշվապահական հաշվառումներում ծագած դժվարությունները, նոր համակարգը գուցե իսկապես ձեռնտու է հարկատուներին, բայց այդպես էլ չպարզվեց, թե իրականում որքանով է օգտակար պետությանը:

Փոխարենը հայտնի դարձավ պետությանը խիստ օգտակար մի նորություն. կառավարության 99 թ. հունվարի 14-ի մի որոշմամբ կճշտվեն պետության եւ ոգելից խմիչքներ արտադրողների հարաբերությունները: Պրն Արզումանյանը հայտնեց, որ սահմանված են «հստակ եւ խիստ օրենքներ», որոնք «թերեւս նեղացնեն ոգելից խմիչքներ արտադրողների շրջանակը եւ բարձրացնեն վերահսկողությունը»: Երեք ամսվա ընթացքում վերջիններս պարտավորվելու են ներկայացնել արտոնագրեր տրված որոշ պայմաններ բավարարելու դեպքում. առնվազն 20 մլն դրամի համալրված կանոնադրական կապիտալ, հարկային պարտքերի բացակայություն: Արտադրողը պետք է լինի իրավաբանական անձ, արտոնագրի գործողության ողջ ժամկետում (3 տարի) հարկային պարտք չպետք է կուտակի, բանկային հաշվում պետք է ունենա առնվազն 6 մլն օրական մնացորդ, ապահովելու է արտադրության կազմակերպման անհրաժեշտ տեխնոլոգիական պայմանները:

Ռ. ՍԱՀԱԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հայաստանի Ազգային ժողովը՝ նորօրյա Արշակավան

Պատմությունից հայտնի է, որ Հռոմի պապը պատկառելի գումարներով մեղքերի թողության թղթեր՝ ինդուլգենցիաներ էր վաճառում ժամանակի ամեն տեսակ հանցագործներին ու իրավախախտներին: Բանը հասել էր այնտեղ, որ ինդուլգենցիաներ էին տրվում դեռ չկատարված, պարզապես ծրագրվող հանցագործությունների համար: Այդ ամենազոր թղթերի տերերը ազատ էին ցանկացած անիրավություն գործելու, նրանք նախապես ապահովագրվում էին պատժից ու պատասխանատվությունից: Հունվարի 26-ի քվեարկությամբ, մերժելով ՀՀ դատախազ Աղվան Հովսեփյանի միջնորդությունը քրեական հանցագործությունների (սպանությունների կազմակերպման) մեջ մեղադրվող Վանո Սիրադեղյանին քրեական պատասխանատվության կանչելու եւ կալանավորելու համաձայնություն տալու մասին, ՀՀ ԱԺ-ն հերթական անգամ (Նվեր Չախոյանի դեպքից հետո) ստանձնեց Հռոմի պապի դերը՝ ինդուլգենցիա տվեց պատգամավորին: Հատկանշական է, որ այս հարցի առթիվ Վանո Սիրադեղյանին կրծքով պաշտպանող իր գործընկերներից ոչ մեկին բացարձակապես չէր հետաքրքրում մի «չափազանց աննշան» հարց՝ իրականում հանցավո՞ր է, թե՞ հանցավոր չէ Վանո Սիրադեղյանը: Այս հարցի պատասխանը, ինչ խոսք, կարող է տալ միայն դատարանը, բայց հենց ցավն այն է, որ Վանոյի պաշտպանները ամենեւին չէին ուզում գործը դատարան հասնի: Նրանց համար կարեւորն այն էր, որ պաշտպանեն «յուրայինին», չուրանան «միասին կերած» աղուհացը: Պատգամավորների մի մեծ խումբ, ինչ խոսք, չէր մոռացել նաեւ Վանոյի մեծ ու փոքր լավությունները (չակերտյալ կամ անչակերտ, քանզի ժամանակին ամենազոր Վանոն, երբ ցանկանար, ի վիճակի էր ցանկացած լավություն անելու): Շատերը չէին մոռացել նաեւ, որ նա մեր նորօրյա պետականության կայացման կենտրոնական դեմքերից էր, ամենաէֆեկտիվներից երբեմնի «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամների մեջ, որից ակնհայտորեն վախենում էին բոլորը, նույնիսկ նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Եվ եթե այսպիսի մեկը, պետականության կայացմանը զուգընթաց, «ձեռի հետ» նաեւ հանցագործություններ է կատարել, որոնք, թերեւս, հաստատվեին դատարանում, ապա ԱԺ-ի ներկա կազմի մեծամասնության համար դա շատ էլ «մեծ բան» չէ: Այս էր ԱԺ-ի քվեարկության տրամաբանությունը, եւ սրա մեջ զարմանալի ոչինչ չկար: Մի՞թե կարելի էր ավելի ազնիվ կեցվածք ակնկալել մի ԱԺ-ից, որի անդամների խիստ որոշակի մասը պատգամավորական բազկաթոռներին է հայտնվել ընտրակաշառքների, քվեարկության արդյունքների կեղծումների, Հայաստանում ընտրությունների շրջանում ծավալված հոգեբանական տեռորի եւ այլ անարդարությունների հետեւանքով: Հիմա ո՞վ է այն միամիտը, որ հավատա, թե այս ԱԺ-ի մեծամասնությունը դեռ էն գլխից կամ անցած տարիների ընթացքում չի սերտաճել քրեական տարրերի եւ ստվերային տնտեսության ղոչիների հետ, չի արատավորել իր խիղճն ու ձեռքերը: Անմաքուր մարդիկ այստեղ քիչ չկան, եւ այդպիսիները, ոհմակային համերաշխության զգացումից դրդված, ոչ միայն Նվերին ու Վանոյին, այլեւ որեւէ մեկ ուրիշ յուրայինի «չեն հանձնի»: Սա ակնկալելի էր, հատկապես Վանոյի պարագայում, քանզի երբեմնի ՀՀ ամենազոր ներքգործնախարարը, անկասկած, շատ շատերին վարկաբեկող տեղեկություններ ունի ձեռքի տակ կամ հիշողության խորխորատներում: Եթե նա նույնիսկ քվեարկությունից առաջ չէր էլ սպառնացել երեկվա բարձրաստիճան գործընկերներին, թե «դատարանում ամեն ինչ կասի», ապա այդ գործընկերները շատ լավ գիտեին, որ Վանոյի լեզվի տակ ոսկոր չկա եւ նրա «լռելու» հետ հույս կապել չի լինի: Ուստի նրանք ոչ թե Վանոյին, այլ իրենք իրենց էին պաշտպանում, իրենց կատարած չարագործությունների համար պատասխանատվությունից փրկում էին... իրենց: Հո պատահական չէ, որ Վանոն, արդեն քվեարկությունից հետո, հայտարարեց (դա ցուցադրվեց «Հայլուրով»), թե իրենից հետո հասնելու էին ուրիշներին, տվեց մի քանիսի, այդ թվում նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի անունը: Սա թափանցիկ ակնարկ էր, թե իրեն առաջիկայում եւս չպաշտպանելու ու նոր միջնորդության դեպքում «հանձնելու» պարագային ինքը ո՞ւմ է «մեջ քաշելու»: Եվ այս թափանցիկ ակնարկը հրաշալի հասկացավ նախ եւ առաջ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Պատահական չէ, որ վերջինս, որ ամբողջ մեկ տարի ջուրը բերանն էր առել, անսպասելիորեն խոսեց՝ մամուլով խրախուսանք արտահայտեց Վանոյին պաշտպանած խորհրդարանի կեցվածքի նկատմամբ:

Այս ամբողջ տխուր պատմության մեջ անձամբ ինձ համար ամենացավալին այն էր, որ քաղաքական շահարկումների առարկա դարձավ սպանված մարդկանց արյունը: Խորհրդարանում ելույթ ունեցող եւ ոչ մի պատգամավորի, փաստորեն, չէր հուզում սպանվածների ճակատագիրը: Երկրորդ, տարօրինակ էր հատկապես Վանո Սիրադեղյանի ելույթը: Նա ոչ մի խոսք չասաց, որ ինքն իրեն վերագրվող այդ հանցագործությունները չի կատարել, միանգամից անցավ քաղաքական շահարկումների, բացահայտ շանտաժի, անթաքույց մերկացումների: Անընդունելի էր տեսնել, որ այս մարդը, որի ձեռքում դեռ երեկ վիթխարի իշխանություն կար եւ որը հրապարակ էր իջել Ղարաբաղը Հայաստանին միացնելու կարգախոսով, ողջ ժողովրդի աչքի առաջ ամեն ջանք գործադրում էր Ղարաբաղի եւ Հայաստանի միջեւ սեպ խրելու, ղարաբաղցի պետական գործիչների հանդեպ թշնամություն հրահրելու համար: Նույնիսկ մեկ տարի առաջվա իշխանափոխությունը այս մարդը բացատրում էր նրանով, որ, իբր, ղարաբաղցիները սպառնացել էին պատանդ վերցնել մեր զինակոչիկներին, եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հեռացավ՝ զոհելով իր աթոռն այդ պատանդներին փրկելու համար: Սարսափելի էր լսելը, կարդալը, խորհելը: Մի՞թե այս մակարդակի տեր մարդիկ են ութ տարի շարունակ տնօրինել մեր ողջ ժողովրդի ու մեր պետության ճակատագիրը: ԱԺ քվեարկությունը, այս իմաստով, մարտահրավեր էր մեր ողջ ժողովրդին, ողջ հայ հասարակական կարծիքին, վիրավորանք էր մարդկային խղճի ու արդարամտության հանդեպ: Քանզի ես այսօր ազատ եմ մտածելու, որ Վանո Սիրադեղյանը որքանով անմեղ է, նույնքանով նաեւ մեղավոր է: Այս կասկածը, քանի դեռ չվերացվի, անպատվություն է ոչ միայն առանց այն էլ պատվազրկված ԱԺ-ի, այլեւ ողջ պետության համար: Բայց սա անպատվություն է նաեւ նախագահի համար: Դեռ մեկ տարի առաջ բազմաթիվ ձայներ էին լսվում (եւ այդ ձայներից մեկն էլ իմն էր) ԱԺ-ն անհապաղ ցրելու անհրաժեշտության մասին: Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը չգնաց դրան, դանդաղեց, չափազանց դանդաղեց, այնքան, որ երբեմն-երբեմն կասկածներ էին ծնվում՝ նախագահը ժողովրդի՞ հետ է, ընդդեմ երեկվա հանցագործների, թե՞ այդ հանցագործների հետ է՝ ընդդեմ ժողովրդի: Այժմ պարզվեց, բարեբախտաբար, նախագահը ժողովրդի հետ է, քանզի գլխավոր դատախազն առանց նախագահի նախնական համաձայնության այդպիսի միջնորդությամբ ԱԺ չէր մտնի: Սակայն պարզվեց նաեւ մի այլ բան՝ ղարաբաղյան պատերազմի երբեմնի հերոսը զարմանալիորեն վարանում է եւ անվճռական է իր գործողություններում: Եթե Վանո Սիրադեղյանը դատարան չմտնի, ապա դա հասարակական գիտակցության մեջ ծանրագույն հարված կլինի նախ եւ առաջ նախագահի հեղինակությանը: Այդ հեղինակությունն անվերջ հարվածներ է ստանում նախորդ ռեժիմի երբեմնի երեւելիների կողմից, որոնք նաեւ Ռոբերտ Քոչարյանի կասկածելի մեծահոգության պատճառով առայժմ մնում են անպատիժ իրենց կատարած ոչ քիչ հանցանքների համար: Այդպիսիների անպատժելիության միջնաբերդն է դարձել մեր նորօրյա Արշակավանը՝ Ազգային ժողովը, ուր ապաստան են գտնում ամեն կարգի հանցագործներ ու ավազակներ: Եթե այսքանից հետո էլ նախագահը չցրի այդ Արշակավանը, ապա կարելի է նույնիսկ ենթադրել, որ հարցականի տակ է դրվում նրա քաղաքական հեռանկարը Հայաստանում:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«Գիշատիչների ոհմակը պատմության աղբանոցը նետելու» ժամանակը

Հայաստանի թիվ 1 հիշականին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու ՀՀ գլխավոր դատախազի միջնորդությանն ի պատասխան Ազգային ժողովի «ոչ»-ին առաջինն արձագանքեց Հայաստանի կոմկուսը՝ երկրի համար հիրավի կարեւոր այս պահին հնարավոր անցանկալի զարգացումներով մտահոգ, լրագրողներին ներկայացնելով կուսակցության դիրքորոշումը տեղի ունեցածի նկատմամբ: Կոմկուսի կենտկոմի հայտարարության մեջ ասվում է. «ՀՀ ԱԺ-ի անփառունակ պատմության մեջ եւս մեկ մութ եւ անբարո էջ գրանցվեց. ԱԺ-ը ձայների մեծամասնությամբ կրկին պաշտպանության տակ է վերցնում անձանց, որոնց ներկայացվում են քրեորեն պատժելի ծանրագույն մեղադրանքներ»: Ըստ հայտարարության հեղինակների, խոսքն իրականում ոչ թե առանձին անձանց, այլ քրեական աշխարհի մեթոդներով գործող, երկիրը կործանման եզրին հասցրած վարչակարգի եւ գաղափարախոսության մասին է:

ԱԺ ամբիոնից այսօր բարոյականության դասեր են տալիս մարդիկ, որոնք Սիրադեղյանի հետ մեկտեղ պարտավոր են պատասխան տալ համատարած թշվառության, երկրի երբեմնի հզոր տնտեսության ոչնչացման եւ «եղեռնին համարժեք հայաթափման» համար, համոզված է Կոմկուսը. քրեական աշխարհի նկատմամբ դրսեւորված «քրեական համերաշխությունն», ըստ կոմունիստների, «երիցս պատվազրկված» ԱԺ-ին զրկում է ժողովրդի անունից խոսելու բարոյական իրավունքից: Եվ քանի որ «հերթական անգամ վարկաբեկված է հայոց պետականությունը, վտանգված երկրի կայունությունն ու խաղաղությունը», հուրախություն մեր թշնամիների՝ անուրդի հանված Արցախի հարցը, հերթական սեպը խրված Հայաստանի եւ Արցախի միջեւ, Հայաստանի կոմկուսը հույս ունի, որ ժողովուրդն ի վերջո կօգտագործի իր ճակատագիրը տնօրինող «գիշատիչների ոհմակը պատմության աղբանոցը նետելու» վերջին հնարավորությունը: Այն է՝ խորհրդարանական ընտրություններ, որոնց ժողովուրդը պետք է մասնակցի բարձր զգոնությամբ, խուսափելով «ճարտարախոսության որոգայթներից»:

Մեկնաբանելով հայտարարության այն դրվագը, որի համաձայն ԱԺ-ում քրեածին աշխարհի գլխավոր կազմակերպիչների դեմ ձեռնարկված վերջին փորձն իրականում քաղաքական ջարդ էր, Կոմկուսի առաջնորդ Սերգեյ Բադալյանը վկայակոչեց «Երկրապահի» պահվածքը ԱԺ հայտնի նիստում, երբ իշխանությունների հենարանը համարվող խմբակցությունը «շրջափակեց» գլխավոր դատախազի նախաձեռնությունը: Որքան էլ, պրն Բադալյանի կարծիքով, իշխանությունը թույլ է, ՀՀ նախագահը պետք է որ ինչ-որ քայլեր ձեռնարկի «պատային իրավիճակից դուրս գալու համար», օրինակ, լուծարի վերջնականապես վարկաբեկված խորհրդարանը (Կոմկուսի առաջին քարտուղարը վստահ չէ այդ քայլերի հաջողությանը, քանի որ «հիշական արմատները չափազանց խորն են»): Հակառակ դեպքում հնարավոր է, որ Կոմկուսի խմբակցությունը դուրս գա ԱԺ-ից, սակայն դա կենտկոմի որոշելու խնդիրն է. անձամբ Ս. Բադալյանը ցանկություն չունի աշխատելու սպանության մեջ մեղադրվող անձանց շրջապատում: Անընդունելի համարելով «Բաբկեն Արարքցյանի, վիգեն Խաչատրյանների, եգորյանների, շահենպետրոսյանների ելույթները, որոնք փորձում են չարաշահել ժողովրդի հիշողությունը», պրն Բադալյանը զայրույթով [illegible] ուրիշի [illegible] նի փորձերը. «Ի՞նքը որտեղից է գալիս. Նյու Յորքի՞ց, թե՞ մի գյուղից, որտեղ իր անունը չեն էլ ուզում լսել»: Այս պահին, երբ Ալիեւը Դեմիրելի հետ դավեր է նյութում մեր դեմ, ներքաղաքական զզվոցը, Արցախի հարցի աննախադեպ շահարկումն անբարոյականություն է, համոզված է Կոմկուսի լիդերը:

ՀՀ գլխավոր դատախազի դեմ տարած պանծալի հաղթանակից հետո Վանո Սիրադեղյանը ՀՀՇ վարկանիշի կտրուկ աճ կանխատեսեց: Ս. Բադալյանը համակարծի՞ք է այդ գնահատականին: «Ազգի» հարցին պատասխանելով, առաջին քարտուղարն ասաց. «Միտքս կողմից բան է գալիս: Կանացի սեռի որոշ անձինք կան, որոնք շատ պոպուլյար են: Դա չի նշանակում, թե նրանց վարկանիշը բարձր է»: «Ազգի» հաջորդ հարցին ի պատասխան, երկրորդ ընթերցմամբ ընդունված ընտրական օրենսգիրքը նախորդի հետ համեմատելով, պրն Բադալյանն արձանագրեց. «Երկրապահի» տարբերակը փոխզիջումների միջոցով բարելավելու Կոմկուսի ակնկալիքները հիմնականում արդարացել են (բացառությամբ ընտրողների ցուցակները համայնքապետերի ոտնձգություններից պաշտպանելու կոմունիստների առաջարկած մեխանիզմի, որի շուրջ բանակցությունները շարունակվում են): Նոր օրենսգիրքը, բոլոր դեպքերում, «մի քայլ առաջ է նախորդից»:

Կարեն Դեմիրճյանի եւ Վազգեն Մանուկյանի հետ երկիրը «դզելու» (երեւի թե՝ ակոսից դուրս բերելու) Վանո Սիրադեղյանի պատրաստակամությանն անդրադառնալով եւ ՀՀՇ նախագահի հիշյալ թեզը խորհրդանշական համարելով, պրն Բադալյանն ասաց. «Ոհմակ որ ասում եմ, հենց դա նկատի ունեմ»: Եվ հիշեցրեց, թե ինչպես, աջ ուժերի միջոցով կոմունիստների երթը խափանելու հույսը կորցրած, ասպարեզ հանեցին Դեմիրճյանին՝ վանոների, վազգենների եւ եգորյանների հետ Կոմկուսի հաղթանակը գողանալու համար: Այս պահին Կոմկուսն ակնկալում է գլխավոր դատախազի երկրորդ միջնորդությունը: Եթե խորհրդարանը դարձյալ «իր բարձրության վրա գտնվի», ինչպես լռության ուխտը խախտելով, նկատել էր Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, նախագահը, Ս. Բադալյանի համոզմամբ, կանգնելու է երկընտրանքի առջեւ. լուծարել խորհրդարանը կամ հրաժարական տալ:

ԼՈՒԻԶ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Հորդանանի գահի ճակատագիրը նուրբ նժարների վրա

6 ամիս շարունակ ԱՄՆ-ում քաղցկեղից իր բուժվելուց հետո, հունվարի 19-ին Ամման ժամանեց Միջին Արեւելքի ամենահին ղեկավար, Հորդանանի թագավոր Հուսեյն իբն Թալալը: Վերադարձի ճանապարհին, հանգրվանելով Լոնդոնում, նա ելույթ էր պատրաստել, որի տեսաժապավենը, իր հասնելու նախօրեին սփռվել էր Հորդանանի հեռուստատեսությամբ: Խոսքն ուղղելով իր ժողովրդին, նա «անակնկալ» մի քայլով տեղեկացրել էր, որ շուտով համընդհանուր վերանայման է ենթարկելու իր երկրի քաղաքականությունը: Հաշվի առնելով Հաշիմյան թագավորության գերզգայուն աշխարհաքաղաքական եւ ռազմավարական դիրքը տարածաշրջանում, բնականաբար այդ սենսացիոն լուրը հետաքրքրելու էր բոլոր շահագրգիռ կողմերին: Ուշագրավ էր Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադի հեռախոսազրույցը թագավոր Հուսեյնի հետ՝ վերջինիս շնորհավորելով բուժվելու կապակցությամբ եւ մաղթելով առողջություն, իսկ Հորդանանին՝ բարգավաճում: Այս քայլը առաջինն էր իր տեսակի մեջ 1994 թ.-ից ի վեր, երբ կնքվեց իսրայելա-հորդանանյան խաղաղության պայմանագիրը: Դրանից հետո բավականին վատթարացել էին Դամասկոսի եւ Ամմանի կապերը: Հիշեցնենք, որ Սիրիան թագավորությանը մեղադրում էր Թել Ավիվի հետ անջատ պայմանագիր ստորագրելու եւ իսրայելա-թուրքական համատեղ զորավարժություններին մասնակցելու մեջ, հանգամանք, որը սիրիական ղեկավարության կողմից դիտվեց իբրեւ սպառնալիք իր եւ տարածաշրջանի անվտանգության համար:

Ամման վերադառնալով՝ թագավորը պաշտոնազրկեց 1965 թ. թագաժառանգ հռչակված իր կրտսեր եղբայր էմիր Հասան իբն Թալալին, որի պաշտոնը փոխանցեց իր ավագ որդի էմիր Աբդուլլահին: Հասանին հեռացնելու առիթով հրապարակված հրովարտակի մեջ հիմնականում նշվել են 3 առանցքային պատճառաբանություններ. Հասանի օրինազանցությունները, բանակում փոփոխություններ կատարելու նրա փորձերը եւ նրա շրջապատից ոմանց վարքը, որոնք վիրավորում էին թագավորին, նրա տիկնոջն ու զավակներին՝ չարախոսություններով եւ զրպարտանքներով: Բայց այն ճշմարտությունը, ինչը չհիշատակվեց Հուսեյնի ուղերձում, հայտնի է բոլորին. արդեն իսկ նախկին թագաժառանգ Հասանը համարվում էր Իսրայելի թիվ 1 բարեկամը եւ նրա «վստահելի անձը» (ըստ անգլիական լրագրական աղբյուրների): Գաղտնիք չէ նաեւ, որ Հասանը Թել Ավիվի առաջարկած «միջինարեւելյան շուկայի» գաղափարի ամենաջերմ կողմնակիցներից է: Ահա թե ինչու վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուն առաջինը արձագանքեց հորդանանյան այդ զարգացումներին՝ հանգստացնելով իսրայելյան խռոված քաղաքական շրջանակներին: Նա համոզմունք հայտնեց, որ հորդանանա-իսրայելական հարաբերությունները շարունակվելու են, նկատի ունենալով դրանց ռազմավարական բնույթը երկու երկրների համար, ավելացնելով, որ Իսրայելը մտադիր չէ միջամտել Հորդանանի ներքին գործերին:

Այնուամենայնիվ, վերջին օրերին Հորդանանում տեղի ունեցածը բավականին առեղծվածային է եւ դրամատիկ: Այստեղ հարկ է նշել, որ ԱՄՆ-ից հայրենիք վերադառնալուց հետո թագավոր Հուսեյնը հավաստիացրել էր, որ ինքը լիովին բուժվել է: Բայց ընդամենը մի քանի օր անց՝ հունվարի 25-ին, հիվանդության կրկնության մտահոգությամբ, թագավորը մեկնեց ամերիկյան «Մայո կլինիկ» հիվանդանոց, ուր մինչ այդ 6 ամիս շարունակ բուժվում էր: Ուրեմն, ամենայն հավանականությամբ, երկրի ներքին իրավիճակն այնքան մտահոգիչ էր, որ նրան ստիպեց «լքել հիվանդության մահճակալը եւ վերադառնալ հարցերը վճռելու», ինչպես ակնարկել էր իր ուղերձում: Իսկ թագավորի լուրջ վատառողջության մասին է խոսում այն փաստը, որ նա չհետաձգեց իր մեկնումը ԱՄՆ նույնիսկ մի քանի ժամով, երբ սահմանադրական երդում էր տալիս նորանշանակ թագաժառանգ էմիր Աբդուլլահը:

Այսպիսով, ինչպիսի՞ հեռանկարներ են սպասում Հաշիմյան թագավորությանը այն բանից հետո, երբ Հուսեյնը շուրջ կես դար դիմագրավել է բազում մահափորձեր, դավեր, ճնշումներ, քաղաքացիական պատերազմ եւ այլն: Ինչեւէ: Առայժմ հիշեցնենք, որ ապագա թագավոր Աբդուլլահը անգլուհի մորից ծնվել է 1962 թ.-ին: Ամուսնացած է պաղեստինցու հետ եւ ուսումը ստացել է Մեծ Բրիտանիայի, ԱՄՆ-ի ռազմական եւ քաղաքագիտական լավագույն բուհերում: Ըստ քաղաքական դիտորդների, Հուսեյնի ցանկությունն այն է նաեւ, որ Աբդուլլահի թագաժառանգ նշանակվի իր այժմյան՝ ծագումով արաբ, ամերիկուհի կնոջից ծնված, 18-ամյա էմիր Համզան: Հուսեյն թագավորը բաժանված էր իր առաջին 2 կանանցից: 3-րդն էլ մահացել է ավիավթարից: Իսկ այժմյան կինը՝ Նուր Հալաբին, թագավորին հայտնել է իր մտադրությունը իրենց որդու ապագայի համար: Իսկ թագուհու խնդրանքը անհնար է մերժել:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ

ԲԱՔՈՒ

Ընդհարումներ Էլչիբեյի կողմնակիցների եւ ոստիկանության միջեւ

Նախկին նախագահի դատը շարունակվում է

ԲԱՔՈՒ, 27.01.99, ՍՆԱՐՔ: Բաքվի քաղաքային դատարանում շարունակվում է դատական գործընթացը երկրի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի դեմ:

Հունվարի 26-ին դատարանը մերժել է գործը Գերագույն դատարանի քննությանը հանձնելու մասին դատապաշտպանի միջնորդությունը, որից հետո դատապաշտպանները հանդես են եկել գործը լրացուցիչ քննության վերադարձնելու մասին միջնորդությամբ: Նրանց կարծիքով, հետաքննությունն օբյեկտիվորեն չի վարվել: Այդ առնչությամբ դատավորը հայտարարել է, որ իր որոշումը կհրապարակի հունվարի 27-ին:

Նույն օրը Էլչիբեյի շուրջ 200 կողմնակիցների թույլ չի տրվել մոտենալ դատարանի շենքին, որոնք հավաքվել էին ծեռի խաղերի մարզադաշտից ոչ հեռու: «Ժողովրդական ճակատ» կուսակցության շուրջ 100 ակտիվիստներ երբ են կազմակերպել ի պաշտպանություն Էլչիբեյի:

Նիստից առաջ միջադեպ է տեղի ունեցել Էլչիբեյի կողմնակիցների եւ Սաբաիլի շրջանի ոստիկանության աշխատակիցների միջեւ: Ադրբեջանի «Ժողովրդական ճակատ» կուսակցության անդամ Աբդուլսալիմ Էյվազովի ասելով, դատարանի շենքից մի քանի մետր հեռավորության վրա ոստիկանությունը փակել է ճանապարհը՝ թույլ չտալով մոտենալ շենքին: Տեղի է ունեցել ծեծկռտուք, իսկ այնուհետեւ ոստիկանները 11 ակտիվիստների ավտոբուս են նստեցրել եւ տարել ոստիկանական բաժանմունք: Ավելի ուշ բոլորը, բացի Վուգար Լյաթիֆովից, ազատ են արձակվել: Ականատեսները պնդել են, որ նրա նկատմամբ ֆիզիկական ներգործություն է կիրառվել:

Դատական նիստի ավարտից հետո ոստիկանները ծեծել են Էլչիբեյի իրավունքների պաշտպանության երիտասարդական կոմիտեի նախագահ Քերիմ Քերիմովին: Ըստ որում ոստիկանները փորձել են կալանավորել նրան, սակայն Միլի մեջլիսի պատգամավորների միջամտությունից հետո ակտիվիստն ազատ է արձակվել:

Արաբական լիգան ԱՄՆ-ին կոչ է արել դադարեցնել Իրաքին հարվածելը

ԿԱՀԻՐԵ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Արաբական պետությունների լիգան (ԱՊԼ) խոր ափսոսանք է հայտնել Իրաքի հարավում խաղաղ բնակիչների զոհվելու կապակցությամբ եւ ԱՄՆ-ին կոչ է արել դադարեցնել Իրաքին հարվածելը: «ԱՊԼ-ն Միացյալ Նահանգներին վերստին կոչ է անում դադարեցնել ռազմական գործողությունները Իրաքի հյուսիսային եւ հարավային շրջաններում: Դա անհրաժեշտ է անել հանուն այդ չափազանց կարեւոր եւ զգայուն արաբական տարածաշրջանի անվտանգության եւ կայունության ապահովման», - ասվում է ԱՊԼ-ի երեքշաբթի երեկոյան հրապարակված հայտարարության մեջ: Նշվում է, որ Լիգան մեծ ցավով է հետեւում Իրաքի իրադրության զարգացմանը: Իրաքի հարավում գտնվող Բասրա քաղաքի շրջանը դարձել է ամերիկյան հրթիռահարվածների նշանակետը երկուշաբթի օրը, երբ 11 մարդ զոհվել էր, 59-ը՝ վիրավորվել: Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնը ի պատասխան այդ հարձակումների խոստացել է վրեժ լուծել Բասրայի զոհված խաղաղ բնակիչների համար: Նա արաբական երկրներին մեղադրել է, որ նրանք «օգնում են սատանային»:

Էջեւիթը իրաքյան ճգնաժամի կարգավորման քառափուլ ծրագիր է առաջարկելու

ԱՆԿԱՐԱ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթը մտահոգություն է հայտնել Իրաքին առնչված լարվածության նոր շրջափուլի կապակցությամբ եւ հույս հայտնել, որ մոտ ժամանակներս դրան վերջ կդրվի: Նրա խոսքերով, վերջին երկու օրվա ընթացքում ամերիկյան օդուժի կողմից իրաքյան քաղաքացիական օբյեկտներին հասցված հարվածները «ցավալի են»: Լրագրողների այն հարցին, թե Թուրքիան մտադի՞ր է արդյոք միջնորդի դերով հանդես գալ Իրաքի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ հակամարտությունը կարգավորելու խնդրում, Էջեւիթը պատասխանել է, որ 1996 թվականին իր գլխավորած ժողովրդավարական ձախ կուսակցությունը համապատասխան պլան էր նախապատրաստել: Այդ ժամանակից ի վեր, ասել է նա, շատ բան է փոխվել, եւ, հաշվի առնելով այդ փոփոխությունները, լրացուցիչ աշխատանք է տարվում պլանի վրա: Ինչպես հայտնի է դարձել դիվանագիտական աղբյուրներից, մոտ օրերս վարչապետը մտադիր է առաջ քաշել իրաքյան ճգնաժամի կարգավորման քառափուլ պլան: Նրա հիմնական դրույթներից են Իրաքի տարածքային ամբողջականության պահպանումը, Բաղդադի կողմից ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի բոլոր բանաձեւերի կատարումը, Իրաքի նկատմամբ մտցված պատժամիջոցների վերացմանը ձեռնամուխ լինելը եւ Հյուսիսային Իրաքի ղեկավարների հետ Բաղդադի երկխոսության կարգավորումը:

Եվրո-դոլար մրցամարտն սկսվել է

Տարեսկզբից եվրամիության 11 երկրներում միասնական դրամարժույթի՝ եվրոյի շրջանառության մեջ դրվելու առթիվ Ֆրանսիայի տնտեսության նախարար Դոմինիկ Ստրոս-Կանը հայտարարեց. «Եվրոն չի հավակնում դուրս մղել դոլարին: Նա պարզապես տեղ կզբաղեցնի դոլարի կողքին»: Չնայած այդ հայտարարության հստակությանը, դեռեւս ստույգ հայտնի չէ, թե եվրոն ինչպիսի դեր է խաղալու միջազգային դրամական հարաբերություններում:

Իրոք, երկրորդ աշխարհամարտից ի վեր առաջին անգամն է, որ կանաչ դրամանիշի համար հնարավոր փոխարինող է հայտնվել: Դեռ վերջերս եվրամիության դրամարժույթի գոտու՝ եվրագոտու 11 երկրներից որեւէ մեկն առանձին վերցրած անկարող էր կլանել կապիտալի շատ խոշոր զանգվածներ (նրանց կենտրոնական բանկերի ընդհանուր փոխանակային պահուստը մոտ 5000 միլիարդ դոլար է), մինչդեռ ներկայումս ստեղծված եվրագոտին կարող է երաշխավորել ներդրում կատարող կենտրոնական բանկերի գումարների իրացվելիությունը: Չինաստանի բանկն արդեն հայտարարել է, որ մտադիր է արժութային պահուստի մեկ երրորդը (145 մլրդ դոլար) փոխանակել եվրոյի: Ասիական երկրների կենտրոնական բանկերի մեծամասնությունը, հավանաբար, կհետեւի նրա օրինակին: Այս այլընտրանքը նրանց համար բարեբեր կլինի: «1994 թ. սկզբից մինչեւ 1995 թ. ապրիլ ամիսը դոլարի փոխարժեքը նվազեց՝ 115-ից իջնելով 80 իենի: Արժույթի դոլարային պահուստ ունեցող պետությունները, այսինքն մոլորակի երկրների մեծ մասը կորցրեցին իրենց գնողունակության մեկ երրորդը: Բայց նրանք այլընտրանք չունեին», պարզաբանում է տնտեսագետ պրոֆեսոր Լեսթեր Թուրոուն:

Այսպիսով, եվրոն ցանկալի հյուր է այն երկրների համար, որոնք կարող են վերջ դնել իրենց արժութային պահուստների միօրինակությանը: Դրա շնորհիվ միաժամանակ կբարձրանա եվրագոտու միջազգային վարկանիշը: Դա նաեւ սեփական բյուջեի պակասորդն ուրիշների կողմից ֆինանսավորելու միջոց է: 1960-ական թթ. գեներալ Շառլ դը Գոլին զայրացնում էր «ԱՄՆ-ի տարօրինակ արտոնությունը, այն է՝ վճարել չեկերով, որոնք վարկյասում չի ներկայացնելու գանձման»: Դրա հետեւանքով, ինչպես «Էքսպրես» հանդեսի թղթակցին հայտարարեց ֆրանսիացի տնտեսագետ Քրիստիան Սենս Էթիենը, «1982–1998 թթ. ԱՄՆ-ի արտաքին պարտքը կազմեց 1500 մլրդ դոլար եւ ամեն տարի աճում է առնվազն 200 միլիարդով»: Մեկ ուրիշ տնտեսագետի՝ Քրիստիան Բուասիոյի կարծիքով «ԱՄՆ-ը վերստին բացահայտելու է արտաքին պարտադրանքի հասկացությունը»:

Միաժամանակ փորձագետներից ոմանք նշում են, որ եվրոն չպետք է չափազանց մեծ հրճվանք պատճառի եվրոպացիներին, քանզի կարող են տհաճություններ ծագել: «Ուրիշ երկրներ կարող են պարտք մնալ մեր արժույթով, եւ այդ դեպքում դուք այլեւս ի վիճակի չեք լինի վերահսկելու մեր արժույթի շուկան», զգուշացնում է CPR բանկի հետազոտությունների գծով տնօրեն Անտոն Բրենդերը: Այսպես, Բրազիլիան եւ մյուս զարգացող երկրները դոլարային փոխառություններ էին արել իրենց բյուջեների պակասորդների ֆինանսավորման համար, երբ վարկատուները ուզեցին հետ ստանալ իրենց գումարները, վարկառուներից շատերի տնտեսությունը պարզապես փլուզվեց:

Չպետք է մոռանալ, որ դոլարը ներկայումս աշխարհում ամենատարածված վճարամիջոցն է (միջազգային առեւտրի ծավալի կեսը կատարվում է դոլարով, մինչդեռ ԱՄՆ-ի արտահանությունը կազմում է համաշխարհային արտահանումների ծավալի ընդամենը 12,6 տոկոսը), մասնավորապես՝ գրեթե բոլոր հումքատեսակների առեւտրում: «Հավանական է, որ տվյալ ոլորտում երկրորդ արժույթի անհրաժեշտություն չզգացվի», գտնում է հումքատեսակների մասնագետ Ֆիլիպ Շալմենը: Բացի դրանից, պետք է նկատի ունենալ, որ դոլարն աշխարհի առաջին ռազմական տերության դրամանիշն է, իսկ եվրոյի զորությունը դեռ նոր-նոր է բացահայտվում: Սրան պետք է ավելացնել ԱՄՆ-ի համեմատությամբ եվրամիության երկրներում գործազրկության բավական բարձր մակարդակը:

Այնպես որ, եվրո-դոլար մրցամարտում առայժմ դոլարը որոշակի առավելություն ունի:

Պ. Ռ.

Ռեկորդային ցածր ջերմաստիճան է գրանցվել Ֆինլանդիայում

ՀԵԼՍԻՆԿԻ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Վերջին հարյուր տարվա դիտարկումների ընթացքում ռեկորդային ցածր ջերմաստիճան է գրանցվել այսօր ֆիննական Լապլանդիայի հյուսիսում: Սնդիկի սյունը զրոյից ցածր մինչեւ 51 աստիճանի նշագծին է մոտեցել Պոկա բնակավայրում, որը գտնվում է հյուսիսային լայնության 68 աստիճանի շրջանում: Նախորդ ռեկորդը՝ զրոյից ցածր 50,4, դիտվել է 1985 թվականին:

Ցրտերը տհաճություններ են պատճառել Ինարիի մերձակայքի բնակիչներին: Գիշերը, երբ այնտեղ ջերմաստիճանն ընկել է մինչեւ մինուս 50 աստիճան, շուրջ հազար տուն զրկվել է էլեկտրաէներգիայից: Առավոտից սկսվել են վերականգնման աշխատանքները:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Իգոր Ապասյան. «Իշխողը գողացված փողերի դիկտատուրան է»

Հայազգի կինոռեժիսորն իր նոր ֆիլմի եւ կինոաշխարհի այսօրվա մասին

Պրահայի «Պիրամիդա» հյուրանոցի լեփ-լեցուն կինոդահլիճում դեկտեմբերին տեղի ունեցավ հայ կինոռեժիսոր Իգոր Ապասյանի «Խլածաղիկների գինի» ֆիլմի պրեմիերան: Թեեւ ֆիլմը նկարահանվել է Օդեսայի կինոստուդիայում, ոչ Ուկրաինայում եւ ոչ էլ Ռուսաստանում դեռեւս չի ցուցադրվել: Մոսկվայի կինոտանը ցուցադրելու համար մեծ գումար է պահանջվում: Փոխարենը ֆիլմը հասցրել են դիտել «Արտեկ» ճամբարի երեխաները: Իսկ առաջին զանգվածային դիտումը Չեխիայի մայրաքաղաքում էր, որից անմիջապես հետո չեխական հեռուստատեսությունը գնեց ֆիլմի ցուցադրման իրավունքը: Այդ առիթով Պրահայում էին ֆիլմի սցենարի հեղինակ եւ ռեժիսոր, Ուկրաինայի արվեստի վաստակավոր գործիչ Իգոր Ապասյանն ու գլխավոր դերակատարներից մեկը՝ Ռուսաստանի ժողովրդական արտիստ Լիա Ախեջակովան: Դեռ 1982 թ. դեռեւս ուսանող Ապասյանն իր առաջին կուրսային ֆիլմը բերեց Չեխիա եւ ճանաչեց Կարլովի Վարիի փառատոնին, ուր եւ շահեց Գրան պրի: Ո՞վ է Իգոր Ապասյանը: Ինչպե՞ս է հայտնվել կինոյի աշխարհում:

– Ծնվել եմ 1952 թ. Թբիլիսիում: Հայրս հայ է, մայրս՝ ռուս, նրանք ծանոթացել են ռազմաճակատում: Հայրս վարորդ էր, մայրս՝ շտապ օգնության բժշկուհի: Ծնողներս կենդանի չեն: Թիֆլիսի մեր տան բակը շատ ինտերնացիոնալ էր, խոսում էին վրացերեն, հայերեն, ռուսերեն: Տասնչորս տարեկանում ես ցնցվեցի մի միջադեպից: Իմ բանաստեղծությունները շատ էին դուր եկել վրաց բանաստեղծ Գուրամ Պետրիաշվիլուն, որը որոշեց դրանք տանել «Մոլոդոյե Գրուզիի» թերթ: Հաջորդ օրը, երբ գնացի խմբագրի մոտ, նա ասաց, որ բանաստեղծություններս հոյակապ են, բայց ինչ-որ վրացական կեղծանուն պետք է վերցնեմ, քանի որ իրենք տպագրում են միայն թարգմանություններ կամ էլ վրաց հեղինակների գործեր: Ես պատասխանեցի, որ Ապասյան եմ եւ ընդմիշտ կմնամ Ապասյան: Բանաստեղծություններս վերցրեցի եւ հեռացա: Իսկ ութերորդ դասարանում խնդիր դրեցի ընդունվել Մոսկվայի կինեմատոգրաֆիայի պետական համամիութենական ինստիտուտ: Ես հիվանդ էի կինեմատոգրաֆիայով: Ընդունվեցի ու ավարտեցի Մարլեն Խուցիեւի արվեստանոցը: 1983 թվականին ինձ գործուղեցին Օդեսայի կինոստուդիա: Եվ սկսեցի անընդհատ նկարահանել թե հեռուստատեսային եւ թե գեղարվեստական ֆիլմեր: Դրանք վեցն են: Վերջին երկու ֆիլմերս են Ջեկ Լոնդոնի «Ծովագայլը» եւ Ռեյ Բրեդբերիի «Խլածաղիկների գինի» վեպի հիման վրա նկարահանված եռամաս հեռուստատեսային ֆիլմը, որի գեղարվեստական տարբերակը անվանել ենք «Արեւի ծաղկականությունը»: Ֆիլմի նկարահանումը սկսեցինք 1991 թվականին եւ ավարտեցինք 1998 թ.: Երբ սկսեցինք նկարահանումները, պուտչ եղավ, հետո բանկերի պատերազմ սկսվեց, այնուհետեւ երկու երկրների դրամական միավորները փոխվեցին: Մի խոսքով՝ Խորհրդային Միության փլուզման ողջ վայրիվերումներն անդրադարձան կինոնկարի ստեղծման վրա: Սակայն երեխան ծնվեց:

– Ինձ հայտնի է, որ այժմ այլեւս Ուկրաինայում չեք նկարահանում եւ նույնիսկ որոշել եք ժամանակավորապես բնակություն հաստատել Մոսկվայում: Բնականաբար, ավելի մոտիկից եք հետեւում ռուսական կինեմատոգրաֆիային: Այսօրվա վիճակն ինչպե՞ս կբնութագրեք:

– Չափազանց վատ վիճակ է, վերջին շրջանում սկսել էր ուղղվել, ֆիլմեր էին ֆինանսավորվում, երբ հանկարծ օգոստոսյան ճգնաժամը պայթեց, եւ կինոշուկան եւս վեց տարով ետ շպրտվեց: Այժմ պետությունը կինոյի համար ֆինանսներ չի տալիս, իսկ եթե տալիս է, ապա ընտրովի եւ այն էլ՝ շատ նվազ: Կինոն արտադրություն է, հիմա Մոսկվայում այնպես են թանկացել նկարահանման գները, որ այստեղ՝ Պրահայում, ավելի էժան է: Օրինակ, «Մոսֆիլմում» սովորական ֆիլմի նկարահանման համար պահանջվում է 3–4 մլն դոլար: Նույնիսկ կարելի է հովանավորներ գտնել այդ գումարն ապահովելու համար, բայց նկարահանված ֆիլմն այդքան չի կարողանա հավաքել: Ողջ դժբախտությունն այն է, որ Ռուսաստանում այսօր ոչ թե եվրոպական արժեքներով են տարված, այլ Ամերիկայով:

– Ձեր կինոռեժիսորներն էլ են ամերիկանիզմից տառապում: Այսինքն դա նախկին սոցճամբարի հիվանդությունն է:

– Պատճառը ահագնացող ոգու դատարկությունն է, որ պատել է բոլորին: Իսկ ամերիկացիները էմիգրանտներ են: Նրանց մոտ դիսնեյլանդյան ուղեղ է: Ամեն ինչ հիմնված է համակարգիչների վրա, առանց որեւէ տրիլլերների արտադրության: Իհարկե, Ամերիկայում էլ լավ ֆիլմեր նկարահանվում են, բայց որպես կանոն դա իրականացնում են եվրոպացիք:

– Իսկ մտավորականությունն ինչո՞ւ է հրաժարվել իր դերից, ես նկատի ունեմ եւ արվեստի մարդկանց եւ գիտական խավին:

– Նրանք չեն հրաժարվել: Եթե իսկական ստեղծագործող են, ապա մնացել են նույնը, միայն թե նրանց ոչ նայում են, ոչ էլ կարդում, ուղղակի արհամարհում են:

– Հեռուստատեսությունն ու թերթերն է՞լ են արհամարհում:

– Այո: Դուք տեսե՞լ եք, թե ինչ է կատարվում ռուսական հեռուստատեսությունում: Պետությունը չի ֆինանսավորում, ապրում են գովազդի հաշվին ու ժամը մեկ կրկնում են՝ «Ծամիր օրբիտ, ծամիր»: Իսկ ծամոնի գովազդ տվողներն էլ պահանջում են, որ իրենց նախասիրած ֆիլմերում գովազդ դրվի: Տարկովսկու փոխարեն ինչ-որ ամերիկյան հիմարություն պետք է ցույց տան, որ գովազդ ստանան, կամ էլ սովետական տարիների հայտնի կոմեդիաները: Ֆիլմերի ընտրության հարցում որեւէ տրամաբանություն ես չեմ տեսնում: Պատ է, եւ այդ պատի առջեւ դու գտնվում ես անելանելի վիճակում:

– Իսկ ժողովրդավարացման հետ կապված հույսերն անհետացա՞ն:

– Այդ ընթացքը շարունակվում է, բայց ժողովրդավարություն չկա: Ռուսաստանը վերածվել է ոստիկանական պետության: Կուսակցություններ կան, Պետդումա կա, բայց ժողովրդավարություն չկա: Իշխողը գողացված փողերի դիկտատուրան է:

– Կինոյի աշխարհո՞ւմ էլ նույն վիճակն է:

– Այստեղ էլ ցնցող փոփոխություններ կան, բայց միայն դեպի վատը: Մոսկովյան, այսպես կոչված, «տուսովկան», որն իշխում է այդ ոլորտում, կինոյի արվեստը վերածել է շոու բիզնեսի: Կարեւոր չէ, թե դու ինչ ես նկարահանել, կարեւորը ներկայացնելու ձեւն է, ընդունելություն կազմակերպելը, հարցազրույցներ տալը, ֆինանսների ու լրագրողների կերուխումը, որպեսզի հաջորդ օրն իսկ թերթերը գրեն. «Ֆիլմը հոյակապ հաջողություն ունեցավ»: Այստեղ էլ մի քանի կլաններ կան, որոնցից եւ ոչ մեկին ես չեմ ուզում պատկանել: Մեկը հայտնի ազգային «տուսովկան» է, մյուսը՝ «Ես քեզ, դու՝ ինձ», երրորդը՝ շատ ուժեղ «երկնագույններինը»:

– Ի՞նչն է ձեզ համար ամենակարեւորը՝ գեղարվեստական ներկայացո՞ւմը, թե՞ գաղափարը:

– Ինձ համար ստեղծագործության ներկայացումն ինքնանպատակ չէ: Այս դժվարին ժամանակներում, եթե ես կարողանում եմ արցունքներ կորզել հանդիսատեսից, ապա նշանակում է, որ կարողացել եմ ազդել, որ դեռ ինչ-որ բան կա մարդկանց մեջ: Ես ասում եմ. «Մի վախեցեք ձեր սենտիմենտալությունից»:

– Ֆիլմում որոշ պահեր Փարաջանովին էին հիշեցնում:

– Ես զգում եմ ե՛ւ Փարաջանովի, ե՛ւ Տարկովսկու, ե՛ւ Բերգմանի ազդեցությունը: Իհարկե, ես դատարկ տեղը չեմ եկել կինոարվեստ: Այնպես որ, դուք նույնիսկ ինձ շոյում եք, երբ համեմատում եք նրա հետ: Ի դեպ, Փարաջանովի հետ ես ծանոթ էի, նա իրոք տաղանդաշատ անհատ էր իր անկրկնելիությամբ: Նրանից հետո նույնիսկ ուկրաինացիք չեն կարող իրենց ազգայինի մասին նման խորությամբ ֆիլմ նկարահանել:

– Ինձ հայտնի է, որ ձեր ֆիլմի նկարահանումները մեծ դժվարություններով են ընթացել: Իսկ ինչպե՞ս էր դերասանների աշխատանքը, ո՞վ էր գլխավոր հերոսի դերակատար այդ մանուկը, որն իրեն հրաշալիորեն դրսեւորեց:

– Ֆիլմը կազմված է նովելներից, որոնցից յուրաքանչյուրում խաղում է մի մեծ դերասան՝ Սմոկտունովսկին, Ախեջակովան, Չելիդինը, Վասիլեւան: Եվ մի ամռան ընթացքում նովելների հետ մեկտեղ մեծանում է նաեւ գլխավոր հերոսը եւ հասկանում, որ ինքն էլ կենդանի է եւ մի օր կարող է մեռնել: Գլխավոր դերակատարին՝ Անդրեյ Նովիկովին, մենք մեծ դժվարությամբ գտանք: Օստանկինոյում դպրոցականներին բերել էին էքսկուրսիա, եւ ես նրանց մեջ պատահականորեն գտա այն հերոսին, որը մեզ պետք էր: Հիմա ՄԽԱՏ-ի առաջին լսարանում է սովորում: Ես նրան կնքեցի հենց նկարահանումների ժամանակ՝ Պոլտավայում, այն եկեղեցում, ուր Գոգոլն է կնքվել: Հրաշալի աշխատեցին նաեւ ֆիլմի օպերատոր Ալեքսանդր Նոսովսկին եւ նկարիչ Սերգեյ Կարպենկոն:

– Այդ ֆիլմում իր վերջին դերը խաղաց Ինոկենտի Սմոկտունովսկին: Ի՞նչ վիճակում էր նա այդ ժամանակ:

– Նա հիասքանչ հոգեվիճակում էր, եւ մեզ համար մեծ ցնցում էր, երբ նրա մեկնելուց ամիս անց իմացանք մահվան մասին: Նա գնացել էր բուժման եւ հենց առողջարանում մահացել կաթվածից: Ինոկենտի Միխայլովիչը շատ առույգ էր եւ նույնիսկ մարտ ամսին, երբ նկարահանումների սրահում շատ ցուրտ էր, նա կիսամերկ վիճակում անվարան խաղում էր: Միայն թեյ էր խնդրում, իսկ ես հասկանալով նրան, ասում էի, որ թեյը սառն է եւ մատուցում էի թեյի բաժակի մեջ լցված կոնյակ: Այդ մասին ոչ ոք չգիտեր: Նա այնպես վարպետորեն էր խմում այդ կոնյակը, որ ոչ ոք չէր կասկածում, որ դա թեյ չէ: Իսկ երբ ճանապարհում էի նրան, ասաց. «Իգոր, ես հաճելիորեն զարմացած եմ»:

– Վերադառնալով մեծ կինոյի թեմային, փորձենք Ռուսաստանից դուրս գալ եւ նայել մյուս նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններին:

– Ես գիտեմ, որ Հայաստանում կինո չկա: Նույնը Վրաստանում է ու Բելառուսում: Ուկրաինայում փակել են երկու մեծ կինոստուդիա՝ Օդեսայինն ու Յալթայինը: Պետությունն ասում է, որ չի կարող [illegible] կինոստուդիա պահել, եւ եթե անհրաժեշտ է, կարելի է ֆինանսավորել մեկը՝ Դովժենկոյի անվան ազգային կինոստուդիան: Կիեւը միշտ էլ Օդեսայի նկատմամբ ունեցել է վերապահումներ, որովհետեւ այնտեղ նախ ավելի լավ ֆիլմեր էին նկարահանում, եւ բնակչությունն էլ ռուսախոս էր: Այնպես որ, ամենուր նույն տխուր վիճակն է:

– Հետագայում չե՞ք ուզում որեւէ ֆիլմ նկարահանել հայկական թեմայով:

– Ցանկություն ունեմ: Հասկարես՝ պատմական թեմայով: Այսինքն՝ այն, ինչ Բրեժնեւի ժամանակ արգելում էին, որպեսզի Թուրքիայի հետ հարաբերությունները չփչացնեն: Բայց դրա համար մեծ գումարներ են հարկավոր: Ի դեպ, վերջին ֆիլմս ուզում էի հայկական ընտանիքի օրինակով նկարահանել, բայց ԽՍՀՄ փլուզումը հնարավորություն չտվեց:

Հ. Գ. Ի դեպ, Հայաստանում կինոյով զբաղվող [illegible] Իգոր Ապասյանի վերջին ֆիլմի ցուցադրությունը կազմակերպել: Հանդիսատեսը [illegible] նման ֆիլմերի է կարոտ: Մեր [illegible] պատասխանած ռեժիսորը [illegible] «Մեծ հաճույքով, [illegible]»:

[illegible]
Պրահա

ՀԳԱԱ

Նշվեց հայ հայտնի լեզվաբան Արարատ Ղարիբյանի 100-ամյակը

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունվարի 27-ին Հայաստանի գիտական հասարակայնությունը նշեց հայ հայտնի լեզվաբան Արարատ Ղարիբյանի 100-ամյակը:

Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայում հանդիսավոր նիստի ժամանակ գիտնականները եւ Ղարիբյանի հետեւորդները խոսեցին այն վիթխարի ավանդի մասին, որ Ղարիբյանը ներդրել է հայոց լեզվի մեջ որպես մեծ մանկավարժ՝ մի ամբողջ շարք դասագրքերի եւ մեթոդական ձեռնարկների հեղինակ, որոնք մի քանի տասնյակ տարիներ օգտագործվել են հայկական դպրոցներում:

Ընդգծվեց Ղարիբյանի դերը նաեւ Հայաստանի ռուսագետների համար, որոնց գիտնականը հավաքել է իր շուրջը նրանց ներարկելով սեր հայոց լեզվի նկատմամբ: Այսպես, նրա ստեղծած ռուս-հայերեն բառարանը երկու անգամ վերահրատարակվել է եւ շատերի համար մինչ օրս սեղանի գիրք է ծառայում:

Գիտնականները նշեցին Ղարիբյանի ներդրումը հայ բարբառագիտության զարգացման գործում. բարբառներից շատերին Ղարիբյանը տիրապետում էր կատարելապես:

Առանձնապես նշվեց Ղարիբյանի՝ Երեւանի մանկավարժական ինստիտուտում հայոց լեզվի ամբիոնի հիմնադրի, կազմակերպական գործունեությունը, ինչպես նաեւ նրա գործունեությունը Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայում, որտեղ նա գլխավորում էր լեզվի ինստիտուտը, ֆունդամենտալ գրադարանը:

Ներկաները ցավով փաստեցին, որ գիտնականի մահը 1977 թ., ծանր հիվանդությունից հետո, ընդհատեց Ղարիբյանի աշխատանքը հայ-ռուսերեն բառարանի վրա եւ հույս հայտնեցին, որ նրա դուստրը՝ Զուլիետան, բոլոր ջանքերը կգործադրի հոր ժառանգության պահպանման համար:

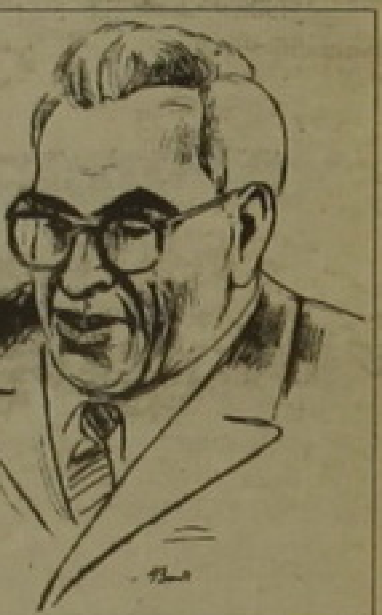

ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Երբ այրվում էր արվեստանոցը

Որ Մինասի լավագույն բարեկամներից մեկը նկարիչ Գարուշ Հովսեփյանն է, իմացա Հենրիկ Իգիթյանից: Եվ ահա, 1999 թ. հունվարյան ցուրտ մի օր, 1972 թ. հունվարի 2-ից 27 տարի հետո, Գարուշի հետ կանգնած ենք Նալբանդյան փողոցի թիվ 29 շենքի վերջին (7-րդ) հարկի սանդղահարթակում, շագանակագույն մի փակ դռան առջեւ: Մինասի արվեստանոցն է: Արդեն խանչորս տարի այս դռնով ներս չի մտնում ինքը: Մնացել ենք մենք զարմացած, շշկլվածներս՝ փակ դռան մոտ կանգնածներս: Ոչ միայն երկուսս, հազարավոր, տասնյակ հազարավոր մարդիկ, ովքեր ցանկանում են տեսնել, թե ինչ է կատարվել այստեղ 27 տարի առաջ:

Գարուշ Հովսեփյանը մի լուսանկար է ցույց տալիս, որն ինձ ծանոթ է, բայց ինչ-որ բանով տարբերվում է իմ տեսածից: Գարուշը բացատրություններ է տալիս:

- Լուսանկարն արվել է 1972 թվականի հունվարի 2-ին Ջաջուռում: Այդ ժամանակ, Մինասի առաջարկությամբ, մենք գնացինք Ամանորն այնտեղ դիմավորելու: Ես հետս էի վերցրել նաեւ լուսանկարչական ապարատս: Եվ ահա այդ օրը Մինասի հայրական տանը որոշեցինք լուսանկարվել: Ապարատն ամրացրի շտատիվին, միացրի ավտոմատ լուսանկարող սարքն ու կանգնեցի բոլորի կողքին: Այստեղ են Մինասի եղբայր Սերոժը, Աշոտ Հովհաննիսյանը՝ «Դեղձ» Աշոտը (Մինասը նրան լուր տվեց, եւ նա Ջաջուռ եկավ իր հայրենի գյուղից՝ Մայիսյանից), լուսահոգի ժաննան՝ Հենրիկ Իգիթյանի վաղամեռիկ կինը, Հենրիկ Իգիթյանն է, Սերոժանի աղջիկն է՝ Շուշիկը, ես: Սեղանի մոտ նստած են մեր նկարիչ ընկեր Աբրոյան Ռաֆիկը, Մինասն է, Գայանեն է՝ Մինասի կինը, եւ նրանց կրտսեր որդին՝ Նարեկը: Հրաշալի օր էր, բոլորիս տրամադրությունը՝ բարձր... Մինասը թեեւ չէր խմել (նա հազվադեպ էր խմում, սակայն կարողանում էր մի քանի խմածների հետ հավասար մակարդակներում մնալ, ուրախանալ, սեղան ղեկավարել այնպես, որ նրա չխմելը աչք չէր ծակում), բայց առաջարկեց, որ իրեն սավանով փաթաթված նկարեմ: Մինասին միացան նաեւ «Դեղձն» ու Իգիթյանը... Ու այդ ժամանակ Սերոժանի տանը հեռախոսազանգ հնչեց: Իգիթյանը մի քանի անգամ հարցրեց՝ ո՞վ է, ո՞ւմ է ուզում: Դժվարությամբ էր որեւէ բան լսվում: Երկրորդ, թե երրորդ զանգից հետո միայն կարողացավ լսել... Խոսեց, վերջացրեց եւ ասաց. «Գնում ենք Երեւան»: Ինչո՞ւ ենք գնում՝ չասաց: Ասաց. «Մինաս, գնում ենք Երեւան»... Ինքը Իգիթյանը, Մինասը նստեցին մեքենա, եկան, ես մնացի, որ կանանց ու երեխաներին գնացքով հասցնեմ Երեւան: Իգիթյանը խնդրեց դա անեմ... Այն, ինչ իմացանք Երեւան հասնելով, սարսափելի էր...

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Ցեմենտը» բարձրագույն խմբում

Համագործակցության գավաթի 7-րդ խաղարկությունը

Մոսկվայում անցկացվող Համագործակցության գավաթի խաղարկությունում ավարտվեցին խմբային մրցաշարերը։ Բարձրագույն խմբի «A» եւ «B» ենթախմբերում որոշվեցին այն երկուական թիմերը, որոնք պայքարը կշարունակեն պատվավոր մրցանակի համար։ Մյուս երկու՝ «C» եւ «D» ենթախմբերի մասնակիցներն արդեն ավարտվել են իրենց մրցելույթները գավաթի խաղարկությունում։ Այստեղ խնդիրն այլ էր՝ որոշել այն երկու թիմերին, որոնք եկող տարի բարձրագույն խմբում հանդես գալու իրավունք պետք է նվաճեին։

«A» ենթախմբի երկու մասնակիցներ՝ Մոսկվայի «Սպարտակը» եւ Կաունասի համանուն թիմը, արդեն երկրորդ տուրից հետո կիսաեզրափակչի իրավունք էին ստացել, իսկ վերջին խաղում իրար միջեւ պետք է որոշեին ենթախմբի հաղթողին։ Հանդիպումն ավարտվեց Ռուսաստանի չեմպիոնի հաղթանակով։ «Կաունասի» դարպասը գրավեցին Բարանովը (26-րդ րոպեին) եւ Տիխոնովը (30-ին, 11 մետրանոց հարվածով)։ Այս ենթախմբի մյուս խաղում Մոգիլյովի «Դնեպր-Տրանսմաշ» թիմը 5-3 հաշվով հաղթեց Թբիլիսիի «Դինամոյին»։ Վերջինս հրաժեշտ տվեց բարձրագույն խմբին։ Վրաստանի չեմպիոնը դժվար ժամանակներ է ապրում։ «Դինամոն» այս մրցումներում հանդես էր գալիս թուլացված կազմով, քանի որ նրա համարյա բոլոր առաջատար խաղացողները լքել են թիմը։

«A» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Սպարտակ	3	3	0	0	9-1	9
2. Կաունաս	3	2	0	1	4-3	6
3. Դնեպր	3	1	0	2	6-8	3
4. Դինամո Թբ.	3	0	0	3	4-11	0

«B» ենթախմբում ուղեգրերին տիրացան Կիեւի «Դինամո» եւ Ռիգայի «Սկոնտո» թիմերը։ Ուկրաինայի չեմպիոնն առայժմ հանդես է գալիս ոչ ուժեղագույն կազմով, այդուհանդերձ, վերջին տուրում վստահ հաղթանակ տարավ Աշգաբադի «Կոպետդաղի» նկատմամբ։ Առաջին խաղակեսում մրցակցի դարպասը երկու անգամ գրավեց Վլ. Մակովսկին, իսկ խաղավարտից 9 րոպե առաջ Կասիրինը վերջակետ դրեց 3-0։ «Կոպետդաղը» գրավեց վերջին տեղը եւ հրաժեշտ տվեց բարձրագույն խմբին։ Ենթախմբի երկրորդ հանդիպման ժամանակ «Սկոնտոն» ոչ մի հույս չթողեց Գանձակի «Քյափազ» թիմին՝ հաղթելով 4-0 հաշվով։ Նշենք, որ բոլոր գոլերը խփվեցին երկրորդ խաղակեսում (Աստաֆեւ՝ 2, Պախար եւ Սոլոնյով)։

«B» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Հ	Գ	Մ
1. Դինամո Կ.	3	2	1	0	7-3	7
2. Սկոնտո	3	2	0	1	16-5	6
3. Քյափազ	3	1	1	1	2-4	4
4. Կոպետդաղ	3	0	0	3	1-14	0

Առջեւում կիսաեզրափակիչ խաղերն են։ Դրանցում կհանդիպեն «Սպարտակ»-«Սկոնտո» եւ «Դինամո»-«Կաունաս» զույգերը։ Ինչպես հավաստիացնում է կիեւյան ակումբի նախագահ Գրիգորի Սուրկիսը, «Դինամոյի» ուժեղագույն ֆուտբոլիստները, գլխավոր մարզիչ Վալերի Լոբանովսկու գլխավորությամբ, կվերադառնան Կիպրոսում անցկացված հավաքից, եւ թիմը այնուհետ հանդես կգա լավագույն կազմով։

«C» ենթախմբում երրորդ տուրի խաղերում այսպիսի արդյունքներ գրանցվեցին. «Զիմբրու» (Քիշնեւ)-«Դինամո» (Բիշքեկ) 2-0, Ռուսաստանի երիտասարդական հավաքական-«Ֆլորա» (Տալլին) 2-0։ Այստեղ բարձրագույն խմբի ուղեգիրը նվաճեցին մոլդավ ֆուտբոլիստները։

«C» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Զիմբրու	3	2	1	0	6-1	7
2. Ռուսաստան (երիտ.)	3	2	1	0	5-0	7
3. Ֆլորա	3	1	0	2	3-7	3
4. Դինամո Բ.	3	0	0	3	1-7	0

Եվ, վերջապես, «D» ենթախմբի մրցաշարի մասին, որտեղ հանդես էր գալիս Հայաստանի չեմպիոն «Ցեմենտը»։ Վերջին խաղում արարատցի ֆուտբոլիստները հանդիպեցին Ղազախստանի չեմպիոն «Ելիմայ» (Սեմիպալատինսկ) թիմի հետ եւ հաղթեցին 2-1 հաշվով։ «Ցեմենտը» վաստակեց 6 միավոր եւ ենթախմբում գրավեց երկրորդ տեղը, բայց քանի որ «Սպարտակ-2»-ը հավակարգից դուրս էր խաղում, ապա իրավունք ստացավ 1999 թ. Համագործակցության գավաթի խաղարկությունում հանդես գալ բարձրագույն խմբում։ Իհարկե, սա Հայաստանի չեմպիոնի խոշոր հաջողությունն է։ Մյուս խաղում «Սպարտակը-2»-ը 2-0 հաշվով պարտության մատնեց Դուշանբեի «Վարզոբ» թիմին։

«D» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Սպարտակ-2	3	3	0	0	5-1	9
2. Ցեմենտ	3	2	0	1	4-3	6
3. Ելիմայ	3	0	1	2	3-5	1
4. Վարզոբ	3	0	1	2	2-5	1

Հյուսիսամերիկացի հոկեյիստների հաղթանակը

Հոկեյի ազգային լիգայի (NHL) մրցաշարում փոքրիկ ընդմիջում հայտարարվեց։ Իսկ պատճառը բավականին հարգելի էր. անցկացվեց «Բոլոր աստղերի» ավանդական, թվով 49-րդ մրցախաղը։ Արդեն երկրորդ տարին մրցեցին ոչ թե «Արեւելք», «Արեւմուտք» թիմերը, այլ «Հյուսիսային Ամերիկա» եւ «Մնացած աշխարհ» հավաքականները։ Եվ կրկին հետաքրքիր պայքար ծավալվեց. Ֆլորիդայի նահանգի Տամպա քաղաքի մարզապալատում հավաքվածներն ու միլիոնավոր հեռուստադիտողներն ականատես եղան իրոք գրավիչ խաղի։

Հանդիպումն ընթացավ ամերիկացի ու կանադացի հոկեյիստների առավելությամբ ու ավարտվեց նրանց հաղթանակով՝ 8-6 հաշվով։ Երկու թիմերն էլ ավելի շատ մտածում էին հարձակման եւ ոչ թե պաշտպանության մասին։ Արդեն առաջին խաղակեսում «Մնացած աշխարհի» դարպասապահ չեխ Դոմինիկ Հաշեկը 4 գոլ ընդունեց իր դարպասը։ Նրան փոխարինեցին լատիշ Արթուր Իրբեն եւ ռուսաստանցի Նիկոլայ Խաբիբուլինը, որոնք եւս 4 տափօղակ բաց թողեցին։ Հետաքրքիր է, որ խաղից առաջ Հաշեկն ասել էր, թե ավելի լավ պաշտպաններ ունեն հյուսիսամերիկացիները, իսկ հարձակման գործում եվրոպացիները կգերազանցեն մրցակիցներին։ Դե, իսկ վերջիններս հերքեցին չեխ դարպասապահին։

Հանդիպման «ամենաարժեքավոր» (իմա՝ լավագույն) խաղացող ճանաչվեց հանրահայտ Ուեյն Գրեցկին։ Նա մեկ գոլ խփեց եւ երկու գոլային փոխանցում կատարեց։ Ի դեպ, այս մրցանակը նրա մարզական կարիերայում երրորդն է։ Նշենք, որ երկու օր առաջ Գրեցկին 38 տարեկան դարձավ։

ՇԱԽՄԱՏ

Չեմպիոնի անսպասելի պարտությունը

Հոլանդական Վեյկ ան Զէէ քաղաքում շարունակվում է «Հոոգովենս» ավանդական, թվով 61-րդ շախմատային փառատոնը։

Խոշոր անակնկալ գրանցվեց գլխավոր մրցաշարի 9-րդ տուրում։ Աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը պարտություն կրեց Իվան Սոկոլովից։ Իհարկե, ոչ ոք ապահովագրված չէ անհաջողությունից, սակայն երբ մոսկվացի շախմատիստն առաջին տուրում ոչ-ոքի խաղալուց հետո այնուհետեւ 7 անընդմեջ հաղթանակ տարավ (ընդ որում՝ բոլորն էլ գերազանց ոճով), թվաց, թե այդպես պետք է շարունակվի։ Բայց չմոռանանք, որ Կասպարովի մրցակիցները հիմնականում աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստներն են, եւ Սոկոլովն էլ բավականին ուժեղ գրոսմայստեր է (հենց վերջերս նա վստահորեն հաղթեց Հաստինգսի հեղինակավոր մրցաշարում)։ Ծագումով բուլղարացի, նախկին բոսնիացի այս շախմատիստը վերջերս է տեղափոխվել Հոլանդիա ու այժմ ելույթ է ունենում այդ երկրի դրոշի ներքո։ Տարօրինակ կերպով, Սոկոլովը մինչեւ Կասպարովի հետ հանդիպելը 6 անգամ ոչ-ոքի էր խաղացել, երկու պարտություն կրել եւ միայն 9-րդ տուրում առաջին հաղթանակը տարավ, այն էլ՝ աշխարհի չեմպիոնի նկատմամբ։

Չնայած այս պարտությանը, Կասպարովը շարունակում է վստահորեն գլխավորել մրցաշարային աղյուսակը։ Նրա մոտակա հետապնդողների՝ Վիշվանաթան Անանդի (Հնդկաստան) եւ Վլադիմիր Կրամնիկի (Ռուսաստան) միջեւ կայացած հանդիպումը ոչ-ոքի ավարտվեց։ Նման արդյունք գրանցվեց նաեւ Յան Թիմանի (Հոլանդիա) եւ Պյոտր Սվիդլերի (Ռուսաստան) պարտիայում։ Մյուս հանդիպումներում Ալեքսեյ Շիրովը (Իսպանիա) հաղթեց Ալեքսեյ Երմոլինսկուն (ԱՄՆ), Էրուն Պիկետը (Հոլանդիա)՝ Վեսելին Թոփալովին (Բուլղարիա), Վասիլի Իվանչուկը (Ուկրաինա)՝ Դմիտրի Ռեյնդերմանին (Հոլանդիա), Ռուստամ Կասիմջանովը (Ուզբեկստան)՝ Լուկ վան Վելիին (Հոլանդիա)։

Ինը տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակում այսպիսի իրավիճակ է. 1. Կասպարով՝ 7,5 միավոր, 2. Անանդ՝ 6,5, 3. Կրամնիկ՝ 5,5, 4-5. Իվանչուկ, Սվիդլեր՝ 5-ական, 6-9. Շիրով, Թոփալով, Թիման, Պիկետ՝ 4,5-ական, 10-11. Սոկոլով, վան Վելի՝ 4-ական, 12-13. Երմոլինսկի, Կասիմջանով՝ 3-ական, 14. Ռեյնդերման՝ 1,5 միավոր։

Երեկ շախմատիստների համար հանգստյան օր էր, իսկ այսօր կանցկացվեն 10-րդ տուրի հանդիպումները։

ԹԵՆԻՍ

Առջեւում կիսաեզրափակիչ խաղերն են

Մարտինա Հինգիս

«Մեծ սաղավարտ» շարքի առաջին մրցաշարում՝ Ավստրալիայի բաց առաջնությունում որոշվեցին կիսաեզրափակիչ փուլի բոլոր մասնակիցները։

Կանանց մրցաշարի քառորդ եզրափակիչ խաղերից մեկում Մարտինա Հինգիսը (Շվեյցարիա) 6-3, 6-4 հաշվով հաղթեց Մերի Պիրսին (Ֆրանսիա), իսկ մյուսում Մոնիկա Սելեշը (ԱՄՆ) պարտության մատնեց Շթեֆի Գրաֆին (Գերմանիա)՝ 7-5, 6-1։ Այժմ կիսաեզրափակիչներից մեկում կհանդիպեն Հինգիսը եւ Սելեշը։ Մյուս զույգը կկազմեն նախորդ օրը հաջողության հասած Լինդսեյ Դեւենպորտը (ԱՄՆ) եւ Ամելի Մորիսմոն (Ֆրանսիա)։

Տղամարդկանց մրցումների քառորդ եզրափակիչում Թոմի Հաասը (Գերմանիա) հաղթեց Վինսենթ Սփեյդիին (ԱՄՆ)՝ 7-6, 7-5, 6-3։ Հիշեցնենք, որ վերջինս նախորդ շրջանում պայքարից դուրս էր թողել իր համերկրացի Անդրե Աղասիին։ Մյուս մրցամարտում Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան) երեք խաղափուլում պարտության մատնեց Թոդ Մարտինին (ԱՄՆ)։ Կիսաեզրափակիչ խաղերում կմրցեն Հաասը եւ Կաֆելնիկովը, ինչպես նաեւ այդ իրավունքը մինչ այդ նվաճած Թոմաս Էնկվիստը (Շվեդիա) եւ Նիկոլաս Լապենտին (Էկվադոր)։

Նախորդ օրը անցկացվեցին նաեւ մի շարք զուգախաղեր։ Նշենք առավել հետաքրքիր անցած հանդիպումներից երկուսը. Մարտինա Հինգիս (Շվեյցարիա)-Աննա Կուռնիկովա (Ռուսաստան) երկյակը հաղթեց Նիկոլ Արենդս (ԱՄՆ)-Մանոն Բոլեգրաֆ (Հոլանդիա) զույգին՝ 7-6, 6-2, իսկ ավստրալացիներ Թոդ Վուդբրիջը եւ Մարկ Վուդֆորդը 7-6, 6-3, 6-1 հաշվով պարտության մատնեցին Եվգենի Կաֆելնիկովին (Ռուսաստան) եւ Դանիել Վացեկին (Չեխիա)։

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԽԱՉԲԱՌ

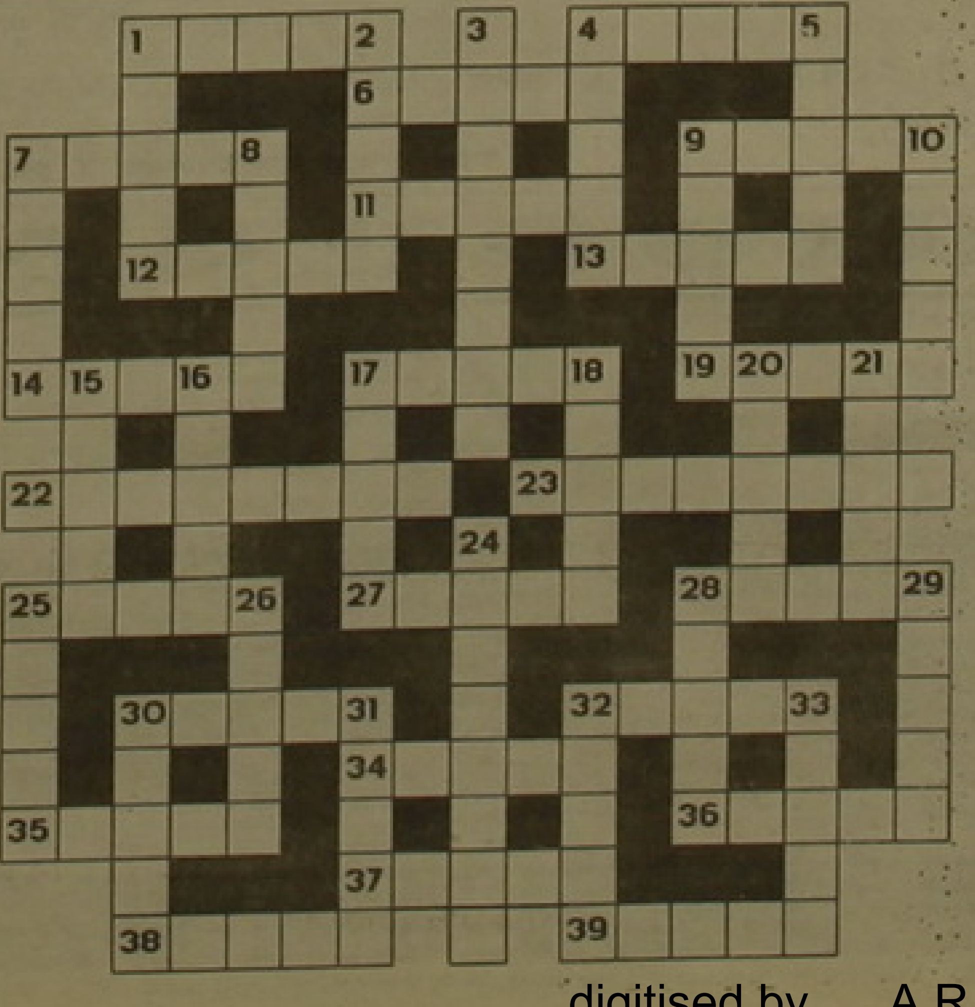

Ուղղահայաց

1. Ժառանգ։ 2. Գյուղ Աղստեւ գետի ձախ ափին։ 3. Արկածներով լի գրական երկ։ 4. Հին քարե դար։ 5. Շիրվանզադեի հերոսուհիներից։ 7. Մեկ տարեկան գառնուկ։ 8. Ներկատու բույս։ 9. Խորշակ, որը բառացի նշանակում է թույն։ 10. Հայտնի զինագործ։ 15. Խորհրդային կոմպոզիտոր, դիրիժոր։ 16. Բրազիլացի գրող, հասարակական գործիչ։ 17. Ցավազրկող դեղամիջոց։ 18. Ալ. Շիրվանզադեի ստեղծագործություններից։ 20. Բույսի զարգացման օրգան։ 21. «Սագա Ֆորսայթների մասին» վեպի գլխավոր հերոսուհին։ 24. Բժշկի գրավոր թույլտվությունը դեղ պատրաստելու համար։ 25. Ազնվական տիտղոս։ 26. Կրծող կենդանի։ 28. «Բաց անկողին» վեպի հեղինակը։ 29. Համաստեղություն երկնքի հարավային կիսագնդում։ 30. Ձուլակի հաստոցի մաս։ 31. Քարտեզների հավաքածու։ 32. Հայտնի շախմատիստ։ 33. Ֆրանսիական կինոակադեմիայի բարձրագույն մրցանակը։

Հորիզոնական

1. Հերոսուհի «Տախի, տախի» կատակերգությունում։ 4. Պատմական երկրամաս Ֆրանսիայում։ 6. Օրվա պահ։ 7. Փարթամ կանաչով ծածկված վայր։ 9. Մեծ Հայքի գավառներից։ 11. Ծառատեսակ։ 12. Թանկարժեք քարերի կշռաչափ։ 13. Թերակղզի Սեւ եւ Ազովի ծովերի միջեւ։ 14. Մորեխի տեսակ։ 17. Կանացի անուն։ 19. Մթերք ամբարելու կառույց։ 22. Կանացի արդուզարդի պարագա։ 23. Գեղեցիկ փետուրներով թռչուն։ 25. Մի պատառ հաց։ 27. Եկեղեցու սպասավոր։ 28. Ցուցափեղկ։ 30. Հրահեղուկ զանգված։ 32. Մ. թ. ա. XVII դ. աքայացիների ստեղծած թագավորություններից մեկը։ 34. Սատուրն մոլորակի արբանյակը։ 35. Ծառա, ...։ 36. Լիճ Հայաստանում։ 37. Հորդանանի մայրաքաղաքը։ 38. Եգիպտական փարավոն։ 39. Սենեգալի Հանրապետության մայրաքաղաքը։

Կազմեց Է. ՄԿՐՏՉՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Պլեխանով։ 2. Ագռավ։ 3. Ավերակ։ 4. Հրահան։ 5. Կաֆկա։ 6. Ասատրյան։ 9. Գրիգորի։ 13. «Պոտյոմկին»։ 14. Անաստասիա։ 16. Գոբելեն։ 17. Ստեդդին։ 22. Կամիշին։ 23. Ֆոնվիզին։ 25. Պուգաչովա։ 28. Ուվարով։ 29. Սկատոլ։ 30. Դիտակ։ 32. Լայկա։

Հորիզոնական

7. Ալեգրովա։ 8. «Զրահարսը»։ 10. Կեսար։ 11. Օկտավ։ 12. Թավրիզյան։ 15. Խորգոն։ 18. Անաբար։ 19. «Մոխրոտը»։ 20. Բրոդվեյ։ 21. «Սպարտակ»։ 24. Հեպարին։ 26. Կոլվից։ 27. Սիրիուս։ 31. Եվտուշենկո։ 33. «Լիլիթ»։ 34. Սանչո։ 35. Միխալկով։ 36. Նովիկովա։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԲԱՔՈՒ

Վաֆա Գուլուզադեն՝ սյուրռեալիստ

ԲԱՔՈՒ, 27, ՅՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ադրբեջանական շատ մեկնաբաններ սյուրռեալիստական են գնահատում ներկայումս Թուրքիայում տեղակայված ԱՄՆ հակաօդային բազաները հանրապետությունում վերատեղաբաշխելու մասին Ադրբեջանի արտաքին քաղաքական հարցերով խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեի վերջին հայտարարությունները:

Չնայած խորհրդականի դիրքորոշումը պաշտպանել է նաեւ հանրապետության նախագահի աշխատակազմի քարտուղարության ղեկավար Էլդար Նամազովը, Բաքվի վերլուծաբանները, այնուամենայնիվ, հակված են նրան, որ պաշտոնական Վաշինգտոնը հազիվ թե քաղաքացնի հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ եւ Կովկասի տարածաշրջանում իր շահերին հակասող ինչ-որ քայլեր ձեռնարկի: Չէ որ, ինչպես գրում է «Վաշինգտոն փոստ» թերթը, Ռուսաստանի հետ հարաբերություններում Ամերիկային առավել հուզող հարցերը ռազմավարական սպառազինությունների սահմանափակումն է եւ Ռուսաստանի կողմից միջուկային տեխնոլոգիաների հասկացումը այնպիսի երկրներին, ինչպիսին Իրանն է: Այդ միտքը հավաստել է ԱՄՆ պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը Մոսկվա կատարած այցի ընթացքում՝ հանդես գալով ռուսական հեռուստատեսությամբ:

Իսկ ի՞նչ նպատակ էր հետապնդում Վաֆա Գուլուզադեն այդքան հաղծեղ հայտարարություն անելով: Բաքվի մեկնաբանների մեծամասնությունը մտածում է, որ Ադրբեջանի խորհրդականի հայտարարությունը հավակնված է ներքին օգտագործման համար եւ պատահական չէր, որ համընկավ Ալիեւի հիվանդության հետ: Հենց նույն նպատակով՝ բնակչության ուշադրությունը շեղելու համար տարածվել է, իրենց կարծիքով, այն հաղորդումը, թե PKK առաջնորդ Աբդուլահ Օջալանը ներկայումս Լեռնային Ղարաբաղում է թաքնվում:

Անկարայի արձագանքը ՆԱՏՕ-ի ռազմաբազան Ադրբեջանում վերատեղակայելու մտադրության մասին Վաֆա Գուլուզադեի արած հայտարարությանը սառնասիրտ էր եւ հանգիստ, հաղորդում է «Սվոբոդա» ռադիոկայանի թղթակիցը: Առաջին պաշտոնական անձը, որն արձագանքեց այդ հայտարարությանը, Թուրքիայի վարչապետ Բյուլենտ Էջեւիթն էր: Նրա խոսքերով, այդ կապակցությամբ ոչ մի պաշտոնական ուղերձ չի ստացվել: Նման գործերում շտապել պետք չէ, ասել է Թուրքիայի վարչապետը:

Արտաքին քաղաքական հարցերով խորհրդարանական հանձնաժողովի նախագահ, Թուրքիայի ԱԳ նախկին նախարար Մումթազ Սոյսալի կարծիքով, թուրքական զորքերի տեղակայումը Ադրբեջանում ներկայումս հնարավոր չէ:

Թուրքիայի քաղաքական դիտորդները նման հայտարարությունները գնահատում են որպես խարխլված ալիեւյան վարչակազմի հերթական քաղաքական մանեւրներ: Նրանք գտնում են, որ դրանով իսկ Ալիեւը ուզում է ցուցադրել, որ Ադրբեջանը միակ ուժն է, որ դիմակայում է ռուսական ազդեցությանը Կովկասում:

Ադրբեջանի ղեկավարությունը տեղյակ է, թե պետության ղեկավարը Թուրքիա է մեկնել բուժվելու եւ կվերադառնա մեկ շաբաթից, գրում է ադրբեջանական «525 գազետան»: Նախագահի հիվանդանոցում գտնվելու յուրաքանչյուր օրը էլ ավելի է խորացնում իշխանության կառույցների անկումը: Սկսվել է կառավարամետ «Նովի Ազերբայջան» կուսակցության խորհրդարանական խմբակցությունից անդամների հոսքը այլ, այդ թվում նաեւ ընդդիմադիր քաղաքական կուսակցություններ: Լուրեր են պտտվում, թե շատ պետական գործիչներ համենայն դեպս իրենց ընտանիքները հանում են Ադրբեջանի սահմաններից, իսկ իրենք ճամպրուկային տրամադրության մեջ են: Հոդվածի հեղինակի կարծիքով, ստեղծված իրավիճակը կարող է հանգեցնել քաղաքական ընդդիմության ակտիվացմանը, ամեն ինչ կարող է փոխվել, եթե նախագահի բացակայությունը երկարի:

Մինչդեռ, Բաքվից ստացված հաղորդումների համաձայն, բարձրաստիճան չինովնիկները մտածում են նաեւ նախագահի առավել հարմար թեկնածուի մասին: Ընտրությունը կատարվում է Ռասուլ Գուլիեւի եւ Էթիբար Մամեդովի միջեւ: Ըստ ամենայնի, Ադրբեջանում այնքան էլ բարձր չեն գնահատում Հեյդար Ալիեւի որդու՝ Իլհամի հնարավորությունները: Համենայն դեպս, առայժմ վերաբերմունքը նրա թեկնածության նկատմամբ լուրջ չէ:

SIBLEY International · USAID · AED Academy for Educational Development

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), Կրթական զարգացման ակադեմիան (AED) եւ Sibley International-ը

տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը կկայանա փետրվարի 1-ին, ժամը 11:30-ին Թեքեյան մշակութային կենտրոնում *(Խանջյան 50)*:

Հանդիպումը կվարի **Աննա Տարասովան** (IRIS-ի ավագ խորհրդատու, Մերիլենդի համալսարան):

Հանդիպմանը կմասնակցի ԱԺ իրավական բաժնի պետ **Վլադիմիր Նազարյանը**:

Թեման՝ **«Նոր «Քաղաքացիական օրենսգիրքը» տնտեսական հարաբերությունների կարգավորման գործընթացում»**:

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐՄԵՆՏԵԼՈՒՄ ՆԵՐՔԻՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Արմենտելում կա ներքին աուդիտորի պաշտոն: Հետեւյալ որակավորումներ ունեցող համապատասխան թեկնածուները կարող են ներկայացնել ռեզյումեներ.

- Հայերեն, անգլերեն եւ ռուսերեն լեզուների խոր գիտելիքներ
- Նախկինում որեւէ միջազգային կազմակերպության աուդիտորական աշխատանքի փորձ
- Ֆինանսական/հաշվապահական կրթություն
- Աշխատասիրություն եւ հեռահաղորդակցման հմտություններ
- Համակարգչային ունակություններ Word, Excel, հաշվապահական ծրագրեր
- Նախապատվություն է տրվում IAS/US GAAP-ի աշխատանքային գիտելիքներ, ինչպես նաեւ ACCA (Միացյալ Թագավորությունում ստացած աստիճան) կամ CPA (Միացյալ Նահանգներում ստացած աստիճան) մասնագիտություններ ունեցողներին:

Ընտրությունը կկատարվի ունակությունների համապատասխան:
Ռեզյումեները ներկայացնել հետեւյալ հասցեով.

Մարոնյան 2, 6-րդ հարկ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ
Հեռ. 280 173

Junior Achievement of Armenia
has a vacancy for
Office Administrator's position.
English language is required.

Address: 39 Abovyan St, #21,
Yerevan, Armenia.
Tel: 52 08 37, 56 67 50,
AT & T 151 652

ՇՏԱՊ
ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

98 թ. արտադրության 2108 մակնիշի սպիտակ ավտոմեքենա: Գինը պայմանագրային:
Հեռ. 222313, 651588

KalTrade
(Swiss),S.A
Armenia Division

Առաջարկում ենք ալյուր՝ անասնակերի եւ սպիրտի արտադրության համար.
1 կգ - 65 դրամ:

Երեւան, Մոսկովյան 24-6, հեռ./ֆաքս
524 343, 526 444

UMCOR

ԱՄՔՈՐԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է
490 ՏՈՆՆԱ
ԱՆՅՈՒՂ ԿԱԹԻ ՓՈՇԻ

ԱՄՔՈՐ ամերիկյան մարդասիրական կազմակերպությունը ցանկանում է վաճառել ԱՄՆ-ում պատրաստված **490** տոննա անյուղ կաթի փոշի: Առաջարկվող կաթի փոշին ունի հետեւյալ հատկանիշները.

- յուղայնությունը՝ **1.25** տոկոս
- խոնավությունը՝ **4.0** տոկոս
- մանրէաբանական կազմը՝ **40000** հատ չափանիշային պնակի յուրաքանչյուր գրամում
- խանձված մասնիկների քանակը՝ **15.0** գրամ
- լուծելիության գործակիցը՝ **2** միլիգրամից ոչ ավելի:

Կաթի փոշին փաթեթավորված է **25** կիլոգրամանոց՝ պոլիէթիլենային միջնաշերտով թղթե պարկերի մեջ եւ գտնվում է **Երեւանի Մալաթիա թաղամասի «Անուշ» ՓԲԸ պահեստում:**

Հետաքրքրված անձինք կարող են ներկայացնել հայտեր տենդերին մասնակցելու համար: Հայտում ներկայացվելիք կաթի փոշու նվազագույն քանակությունը 5 տոննա է:

Հայտի ձեւեր, կաթի փոշու նմուշ վերցնելու եւ մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք ներկայանալ **ԱՄՔՈՐ**-ի երեւանյան գրասենյակ: Հայտերը պետք է ներկայացվեն կնքված փակ ծրարներում: Հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը **1999 թ. փետրվարի 5-ն է, ժամը 17-ը:** Հայտերը պետք է պարունակեն հետեւյալ տեղեկությունները.

- ***ձեռնարկության անվանումը, սեփականատիրոջ անուն-ազգանունը, հասցեն, հեռախոսը, մեկ կիլոգրամի արժեքը ԱՄՆ դոլարով (ներառյալ ԱԱՀ-ը) եւ գնվող քանակությունը:***

Կքննարկվեն միայն ամբողջական տեղեկություններ պարունակող հայտերը: Քննարկումը կկայանա 1999-ի փետրվարի 8-ին: **ԱՄՔՈՐ**-ը հաղթողներին կտեղեկացնի արդյունքների վերաբերյալ, պայմանավորվելու համար վճարման կարգի եւ պայմանների մասին՝ մինչ պայմանագիր կնքելը:

ԱՄՔՈՐ-ը իրեն իրավունք է վերապահում առանց որեւէ պատճառի չեղյալ հայտարարել ցանկացած կամ բոլոր հայտերը:

Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու 16, հեռ.՝ 24 81 41, 28 29 77

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

28 հունվար

9.05 Մուլտֆիլմ «Քույրիկ Ալյոնուշկան եւ եղբայր Իվանուշկան»
9.15 Հեռուստասերիալ «Ոսկե կիծոնդով ռազմիկը» (9-րդ սերիա)
10.00 Հայլուր
10.20 Հեռուստասերիալ «Ֆլամանդական զարդանկարներ» (2-րդ մաս)
11.25 Փառաչանով-75. «Վերջին կոլաժը»
12.25 «02»
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմներ «Դարբին Կովան», «Իմ մայրիկը կախարդուհի է», «Խճանկար», «Թիթեռնու ճյուղը»
18.00 Հեռուստասերիալ «Ֆլամանդական զարդանկարներ» (3-րդ մաս)
19.00 Խոսքը շահում
19.15 Հինգշաբթի
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Առանց պայմանականության
21.15 Գ/Ֆ «Խաբեբաները»
23.15 Ուշ երեկո
24.00 Հայլուր

09.00 Տոմար
10.30 Գ/Ֆ «Շնացածները»
19.00 Մուլտեր
19.30 Մուլտհանդակ
19.45 Գ/Ֆ «Միջնորդը» (մաս 1)
21.30 Մուլտհանդակ
22.00 Գիտասեղեր
22.30 «ԱՐ»-ի Աստղեր-98
23.30 Մուլտհանդակ
00.00 Խումբան ալիք
00.20 Գիշերային կինոսրահ. Ն. Կինսկին, Չ. Շինը «Անկման արագություն» ֆիլմում
01.55 Մուլտհանդակ

7.00 Բարի լույս
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Սինդբադի նոր արկածները»
16.50 Հրաշալի ընկերակցություն
17.05 Մեծամ փողոց
17.35 Մինչեւ 16 տարեկան եւ ավելի
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.00 Նորություններ
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.10 Գ/Ֆ «Տվեք բողոքի գիրքը»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Գ/Ֆ «Հանուն գոյատեւման»
24.50 Վավերագրական դետեկտիվ. «Կասայի փողեր»
01.20 Օրվա նորություն
01.35 Խմբողների գիշերը «Խաղաղ տանը»
02.10 Գ/Ֆ «Հասակակիցների կողքի»

РТР

8.00, 9.30, 10.30, 10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
9.20 Առեւտրի տուն «Լե մոնդի»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.50 Աղրանքներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.40 Լուրեր
12.35 Սերիալ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
13.30 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Մեղադրական կողմի վկայի մահը»
16.25 Սերիալ «Հարուստները ու նշանավորները»
17.15 Հեքիաթային եզրաշիկ
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
18.55 Համակարգիչ
19.10 Գ/Ֆ «Երկար ճանապարհի ավազաբլուրներում» (6-րդ սերիա)
20.30 Հերթապահ բաժանմունք
20.40 Մի իրադարձության պատմություն
21.40 Մանրամասներ
21.50 Երկու դաշնամուր
22.40 Կինոյի ժամ Գ/Ֆ «Պետերբուրգյան ոստիկանության խուզարկուն»
00.15 Գեղասահքի Եվրոպայի առաջնություն
02.10 Հերթապահ բաժանմունք

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (569393, 581351) • տեղեկագրքերով • էլեկտրոնային տարբերակներով (մագնիսական սկավառակներով, INTERNET ցանցով)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 984 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 27. 01. 1999 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@